

INFORMACJA O STANIE ŚRODOWISKA W TARNOWIE w 2025 ROKU

Tarnów, sierpień 2026 r.

Niniejsza informacja o stanie środowiska w Tarnowie została przygotowana na podstawie danych uzyskanych z badań monitoringowych prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz wyników działań kontrolnych WIOŚ w Krakowie, udostępnionych na stronie internetowej www.krakow.pios.gov.pl, a także materiałów Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tarnowie oraz Urzędu Miasta Tarnowa.

1. JAKOŚĆ POWIETRZA.

Badania i ocena jakości powietrza prowadzone są w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w podsystemie monitoringu jakości powietrza.

Celem funkcjonowania podsystemu jest uzyskiwanie informacji i danych dotyczących poziomów substancji w otaczającym powietrzu oraz wyników analiz i ocen w zakresie przestrzegania norm jakości powietrza.

Na terenie miasta Tarnowa funkcjonują 2 stacje automatycznych pomiarów zanieczyszczeń powietrza, zlokalizowane przy ul. Bitwy pod Studziankami (stacja tła miejskiego) oraz przy ul. Ks. Romana Sitki (stacja komunikacyjna).

Na stacji przy ul. Bitwy pod Studziankami prowadzone były pomiary automatyczne (1-godzinne) pyłu zawieszonego PM₁₀, dwutlenku azotu, tlenków azotu, dwutlenku siarki, tlenku węgla, ozonu, oraz pomiary manualne (24-godzinne) pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5}, zawartości benzo(a)pirenu oraz arsenu, ołowiu, niklu i kadmu w pyłe PM₁₀.

Na stacji przy ul. Ks. Romana Sitki prowadzone były pomiary automatyczne (1-godzinne) pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5}, dwutlenku azotu, tlenków azotu, tlenku węgla, oraz pomiary manualne (24-godzinne) benzenu.

Fot.1. Stacja pomiarów zanieczyszczeń powietrza w Tarnobrzegu, ul. Bitwy pod Studziankami.

Fot.2. Stacja pomiarów zanieczyszczeń powietrza w Tarnobrzegu, ul. Ks. Romana Sitk

Stężenia zanieczyszczeń w powietrzu w 2025 roku mierzone na stacjach pomiarowych w Tarnowie w odniesieniu do wartości dopuszczalnych określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie pomiarów niektórych substancji w powietrzu przedstawiały się następująco:

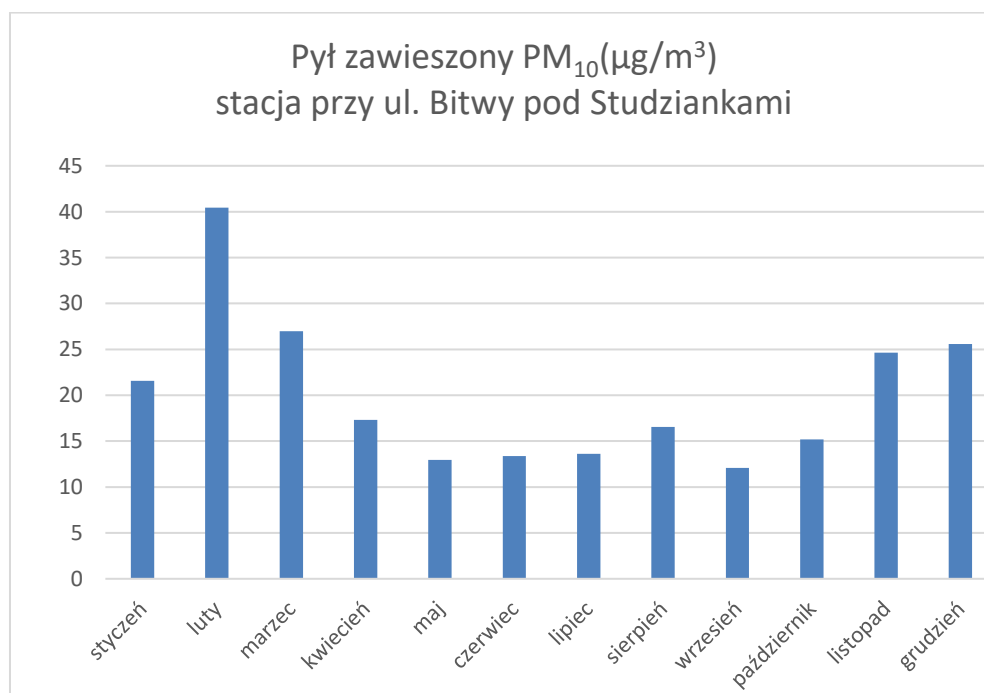
PYŁ ZAWIESZONY PM₁₀

➡ Stanowisko ul. Bitwy pod Studziankami

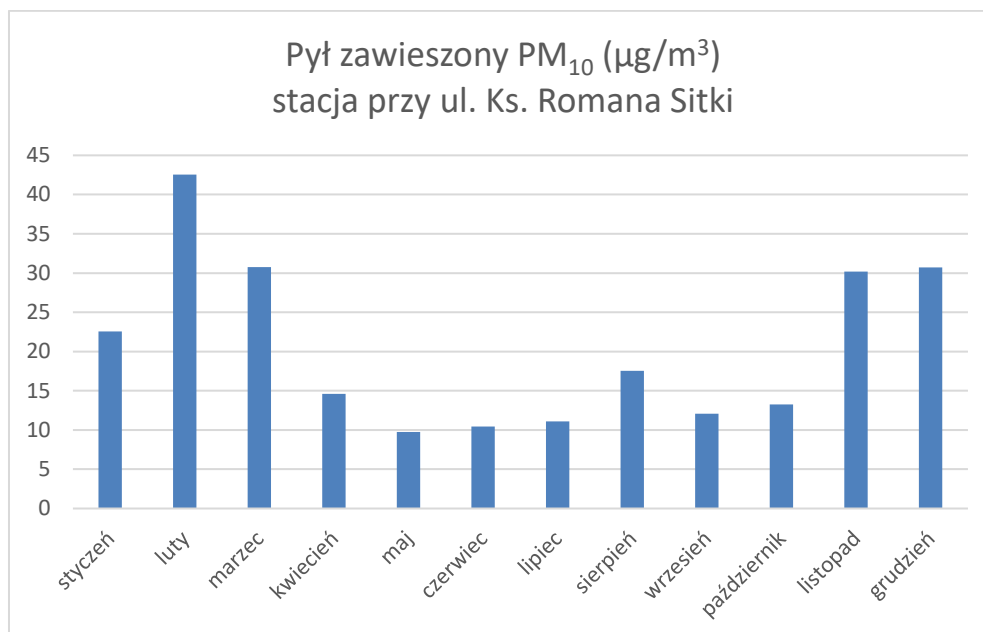
Stężenie średnioroczne pyłu zawieszonego PM₁₀, uzyskane z 1-godzinnych automatycznych pomiarów w 2025 roku, wynosiło **20,0 µg/m³** i było niższe o 1,6 µg/m³ w porównaniu do roku 2024 (21,6 µg/m³) równocześnie nie przekraczając wielkości dopuszczalnej (40 µg/m³). Liczba dni powyżej granicy ze średnich dobowych wyniosła 9. Średniodobowy poziom dopuszczalny stężenia PM₁₀ w 2025 r. przekroczony był 5 razy, przy dopuszczalnej krotności przekroczeń 35 w ciągu roku.

➡ Stanowisko ul. Ks. Romana Sitki

Stężenie średnioroczne pyłu zawieszonego PM₁₀, uzyskane z 1-godzinnych pomiarów, wynosiło **20,30 µg/m³** i było niższe o 1,07 µg/m³ w porównaniu do roku 2024 (21,37 µg/m³). Liczba dni powyżej granicy ze średnich dobowych wyniosła 17. Średniodobowy poziom dopuszczalny stężenia PM₁₀ w 2025 r. przekroczony był 17 razy, przy dopuszczalnej krotności przekroczeń 35 w ciągu roku.

Wykres 1. Rozkład stężeń pyłu zawieszonego PM₁₀ na stanowisku w Tarnowie przy ul. Bitwy pod Studziankami w 2025 r.

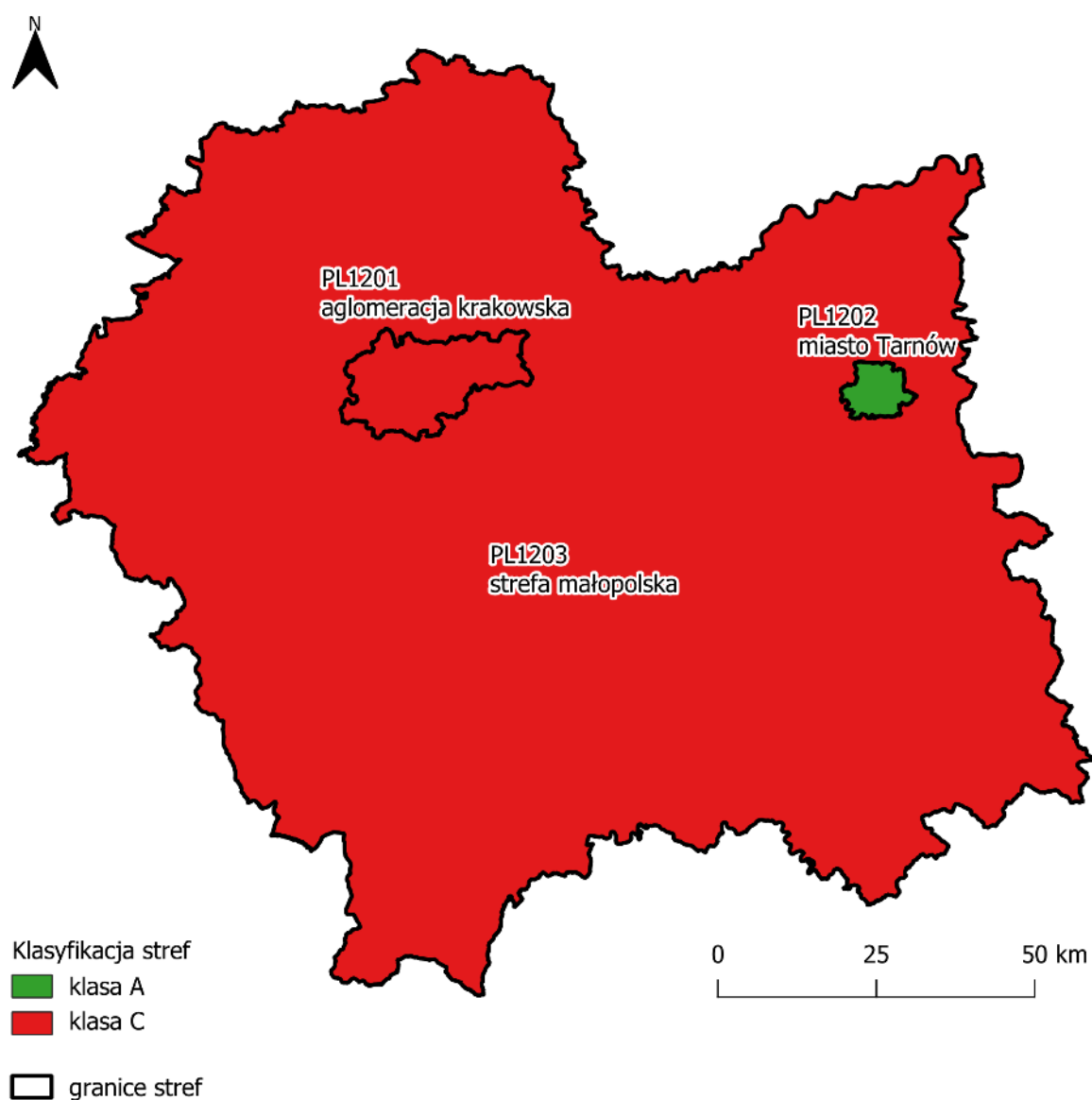

Wykres 2. Rozkład stężeń pyłu zawieszonego PM₁₀ na stanowisku w Tarnowie przy ul. Ks. Romana Sitki w 2025 r.

W 2025 roku na obszarze województwa małopolskiego prowadzono pomiary pyłu zawieszonego PM₁₀ na 47 stanowiskach pomiarowych w 28 lokalizacjach. Na części stacji pomiarowych, w tym na stacjach w Tarnowie, jednocześnie prowadzone były pomiary pyłu zawieszonego PM₁₀ z wykorzystaniem dwóch metod pomiarowych: manualnej (metoda referencyjna) i automatycznej. Oceny dokonano pod kątem dwóch kryteriów: wartości średnich rocznych stężeń pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz liczby dni z przekroczeniami poziomu dopuszczalnego przez średnie stężenia dobowe. W przypadku pierwszego kryterium wszystkie strefy otrzymały klasę A, co oznacza, że w żadnej ze stref nie zarejestrowano przekroczenia wartości średniorocznej określonej na poziomie 40 µg/m³. W odniesieniu do drugiego kryterium - dopuszczalnej częstości 35 przekroczeń poziomu średniego stężenia dobowego pyłu zawieszonego PM₁₀, określonego na poziomie 50 µg/m³, przekroczenie nie wystąpiło na żadnej stacji w Tarnowie. W 2025 roku, w porównaniu z rokiem 2024, zauważalny jest spadek stężeń średniorocznych na większości stacji pomiarowych w województwie. Największy spadek odnotowano na stacji w Tarnowie przy ul. Bitwy pod Studziankami o 14%.

Tabela 1. Wyniki klasyfikacji stref w ocenie za 2025 rok dotyczącej PM₁₀ - ochrona zdrowia ludzi [źródło: GIOŚ]

Lp.	Kod strefy	Nazwa strefy	Klasa strefy dla PM ₁₀	Klasa strefy dla czasu uśredniania - 24 godz.	Klasa strefy dla czasu uśredniania - rok
1	PL1201	aglomeracja krakowska	C	C	A
2	PL1202	miasto Tarnów	A	A	A
3	PL1203	strefa małopolska	C	C	A

Rysunek 1. Klasyfikacja stref w województwie małopolskim za 2025 rok dla pyłu zawieszonego PM10, dla czasu uśredniania - 24 godz., wg kryterium określonego w celu ochrony zdrowia ludzi [źródło: GIOŚ]

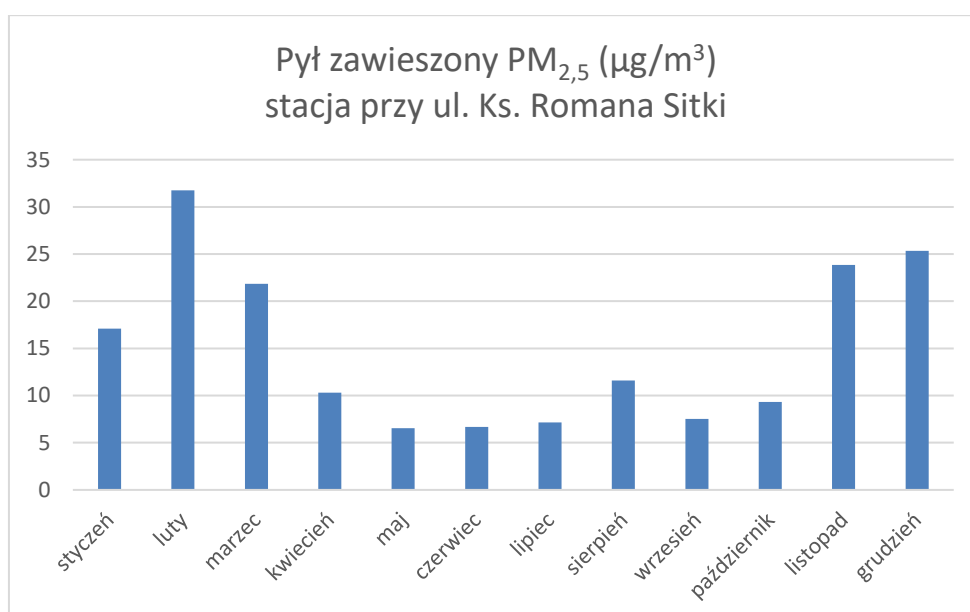
PYŁ ZAWIESZONY PM_{2,5}

➡ Stanowisko ul. Bitwy pod Studziankami

Średnioroczne stężenie pyłu zawieszonego PM_{2,5}, uzyskane w pomiarach manualnych, wynosiło **14,80 µg/m³**. Nie została przekroczona wielkość dopuszczalna (20 µg/m³).

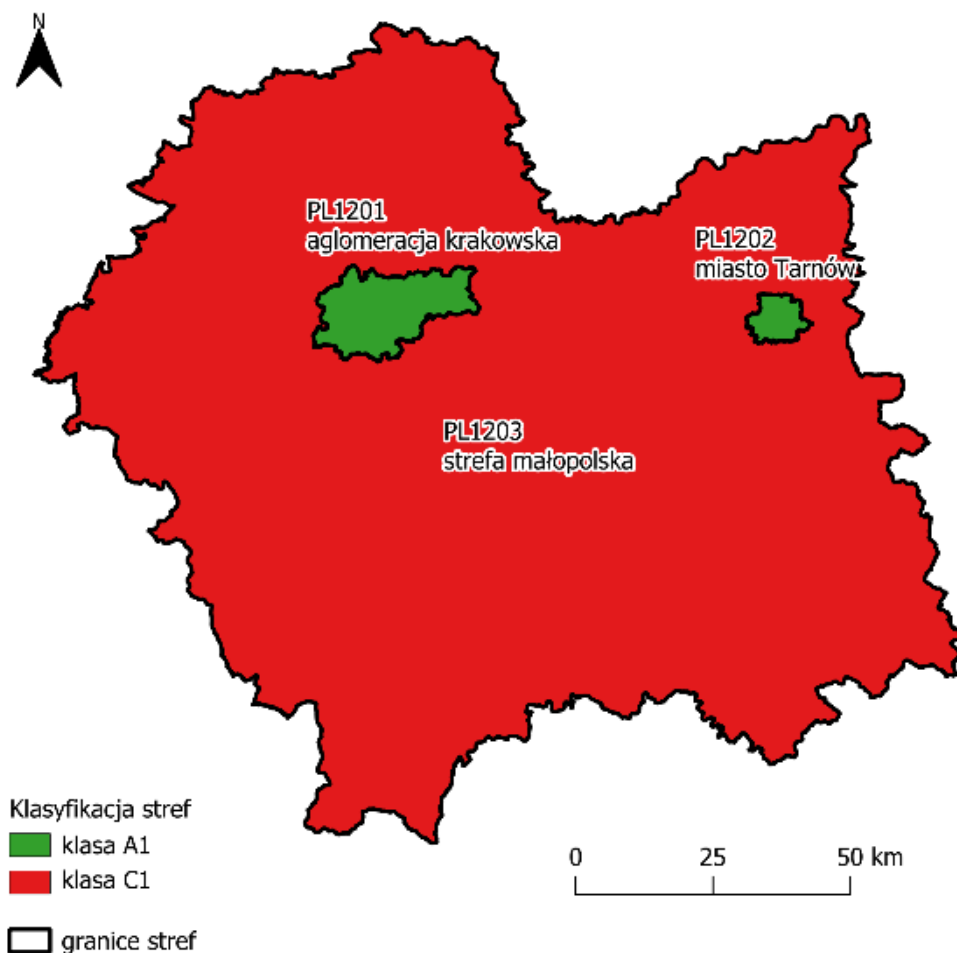
➡ Stanowisko ul. Ks. Romana Sitki

Średnioroczne stężenie pyłu zawieszonego PM_{2,5}, uzyskane w pomiarach automatycznych, wynosiło **14,70 µg/m³**. Nie została przekroczona wielkość dopuszczalna (20 µg/m³).

Wykres 3. Rozkład stężeń pyłu zawieszonego PM_{2,5} na stanowisku w Tarnowie przy ul. Ks. Romana Sitki w 2025 r.

W 2025 roku w województwie małopolskim pomiary pyłu zawieszonego PM_{2,5} na stacji oddziaływania transportu prowadzone były w strefach: aglomeracja krakowska i miasto Tarnów. W strefie małopolskiej, w 2025 roku, nie funkcjonowały stacje oddziaływania transportu.

Rysunek 2. Klasyfikacja stref w województwie małopolskim za 2025 rok dla pyłu zawieszonego PM_{2,5}, dla czasu uśredniania - rok, wg kryterium określonego w celu ochrony zdrowia ludzi - II faza [źródło: GIOŚ]

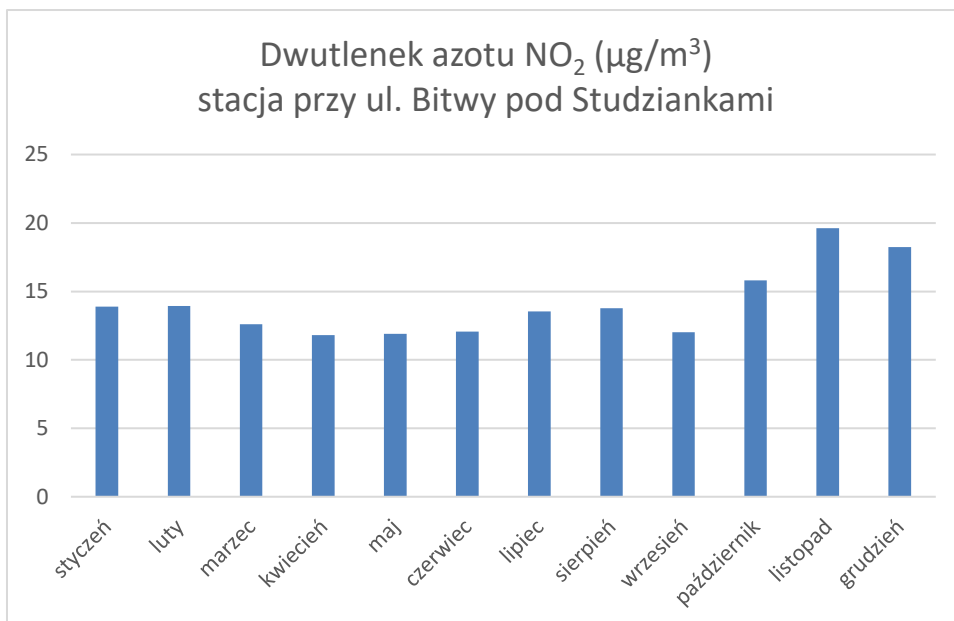
DWUTLENEK AZOTU

☛ Stanowisko ul. Bitwy pod Studziankami

Średnioroczne stężenie NO₂, uzyskane w pomiarach automatycznych 1-godzinnych wynosiło **14,1 µg/m³** przy dopuszczalnej wartości 40 µg/m³. Liczba godzin powyżej granicy ze średnich dobowych wyniosła 0.

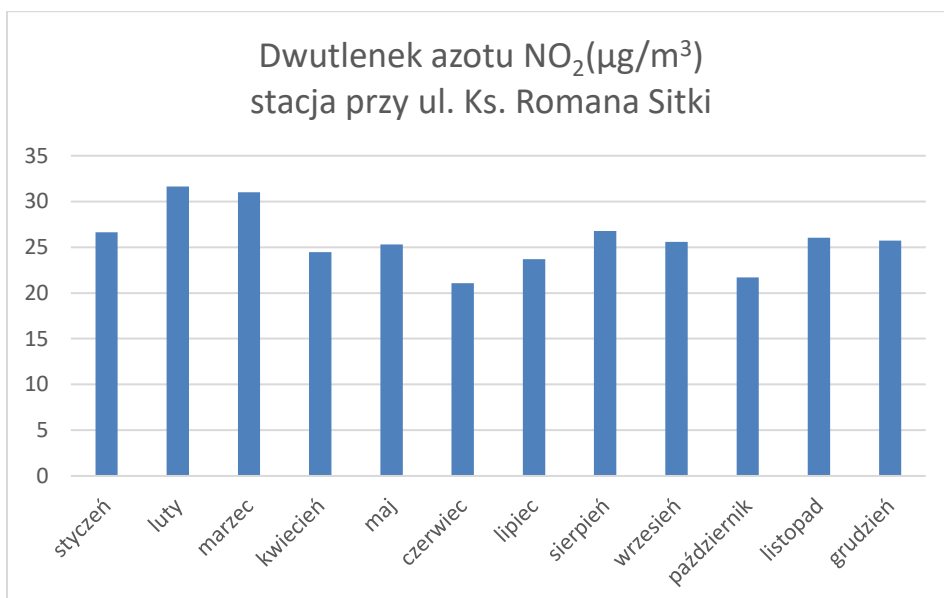
☛ Stanowisko ul. Ks. Romana Sitki

Średnioroczne stężenie NO₂, uzyskane w pomiarach automatycznych ze stężeń 1-godzinnych, wynosiło **25,8 µg/m³** i nie przekroczyło dopuszczalnej wartości średniorocznego stężenia NO₂ która wynosi 40 µg/m³. Liczba godzin powyżej granicy ze średnich dobowych wyniosła 0.

Wykres 4. Rozkład stężeń dwutlenku azotu (NO₂) na stanowisku w Tarnowie przy ul. Bitwy pod Studziankami w 2025 r.

W rocznej ocenie jakości powietrza klasyfikacji stref dla dwutlenku azotu (NO₂) dokonuje się w odniesieniu do dwóch parametrów: poziomu dopuszczalnego 1-godzinnego i poziomu dopuszczalnego średniorocznego. W 2025 roku we wszystkich strefach województwa małopolskiego dotrzymany został zarówno 1-godzinny jak i średnioroczny poziom dopuszczalny dwutlenku azotu. Wszystkie strefy zostały zaklasyfikowane do klasy A.

Wykres 5. Rozkład stężeń dwutlenku azotu (NO₂) na stanowisku w Tarnowie przy ul. Ks. Romana Sitki w 2025 r.

DWUTLENEK SIARKI

➡ Stanowisko ul. Bitwy pod Studziankami

Średnioroczne stężenie SO_2 , uzyskane w pomiarach automatycznych ze stężeń 1-godzinnych, wynosiło **23,5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$** . Poziom dopuszczalny średniej dobowej stężenia dwutlenku siarki wynosi 125 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ natomiast dla pomiaru 1-godzinnego 350 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

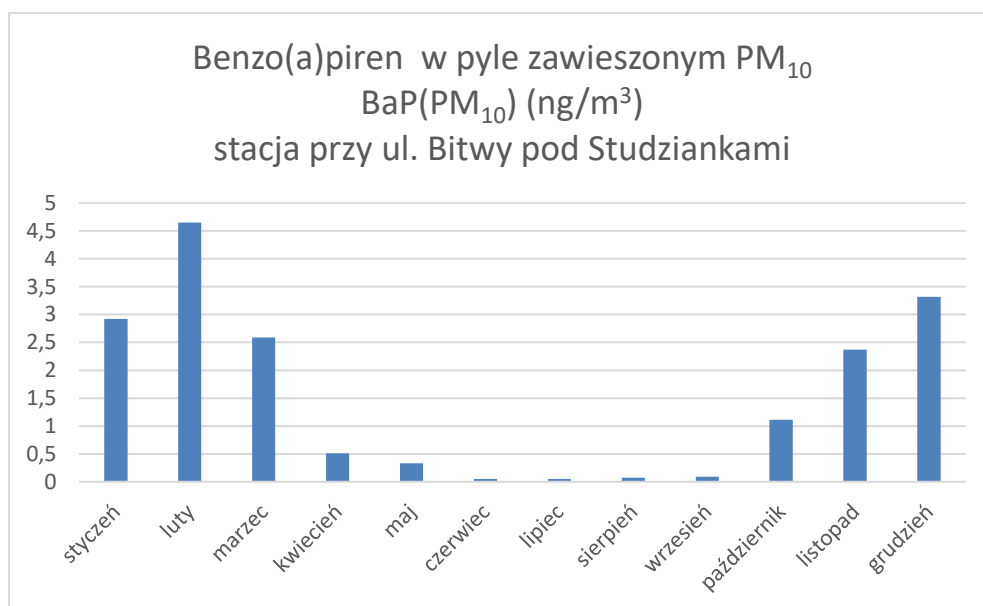

Wykres 6. Rozkład stężeń dwutlenku siarki (SO_2) na stanowisku w Tarnowie przy ul. Bitwy pod Studziankami w 2025 r.

BENZO(A)PIREN W PYLE ZAWIESZONYM PM_{10}

➡ Stanowisko ul. Bitwy pod Studziankami

Klasyfikację dla benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM_{10} wykonano na podstawie pomiarów manualnych prowadzonych na stanowisku przy ul. Bitwy pod Studziankami średnioroczne stężenie benzo(a)pirenu wyniosło 1 ng/m^3 . Głównym źródłem tych zanieczyszczeń jest niska emisja.

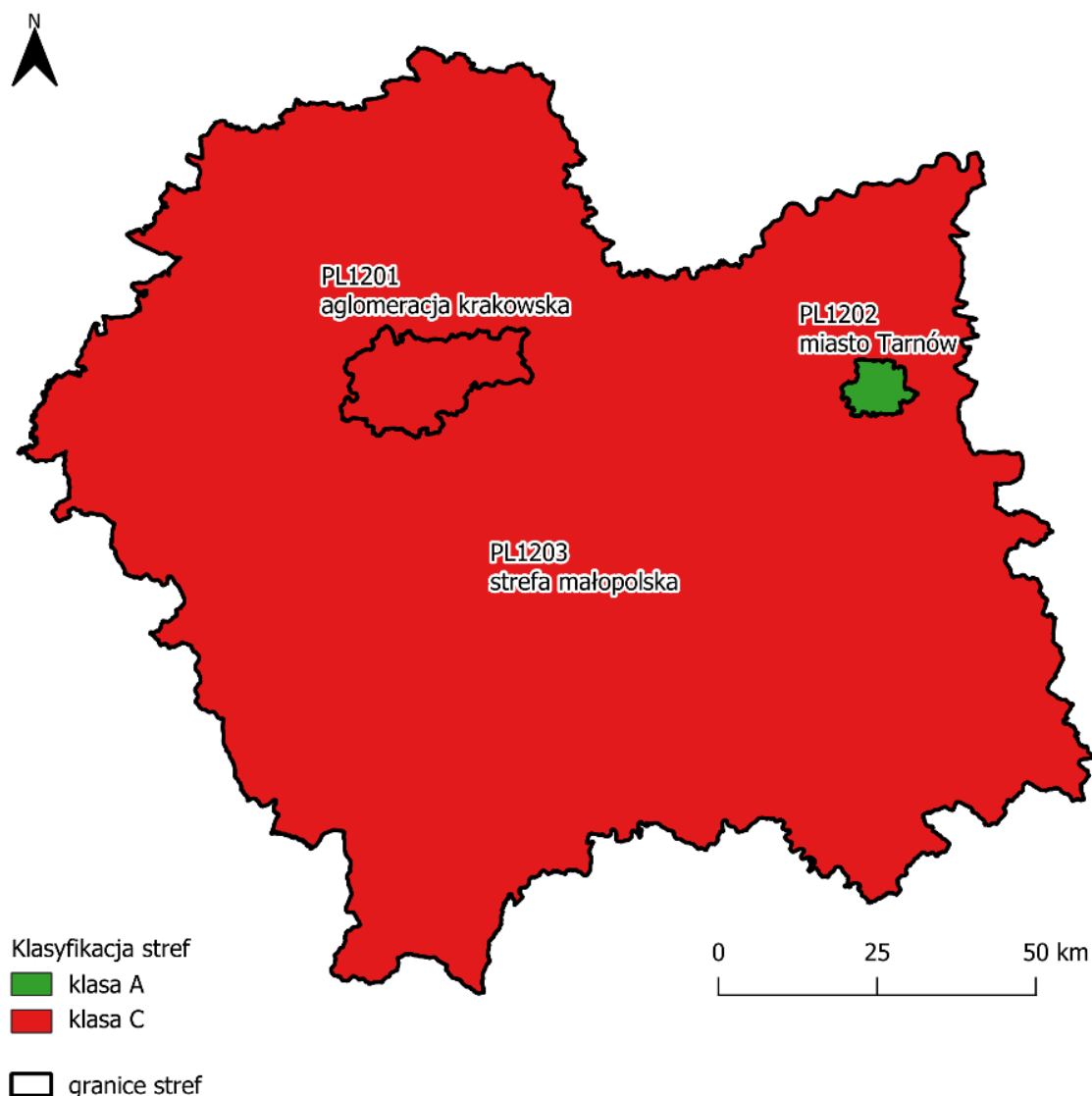

Wykres 7. Rozkład stężeń benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym BaP(PM₁₀) na stacji pomiarowej w Tarnowie przy ul. Bitwy pod Studziankami w 2025 r.

Poziom docelowy dla benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ wynosi 1 ng/m³. W roku 2025 stężenia benzo(a)pirenu oznaczane w pyłe zawieszonym PM₁₀ na wielu obszarach miejskich województwa małopolskiego przekroczyły poziom docelowy. W wyniku oceny klasę C otrzymały 2 strefy: aglomeracja krakowska oraz strefa małopolska. **Przekroczenia nie odnotowano w strefie miasto Tarnów**, której nadano klasę A. Dostrzegalna jest wysoka sezonowa zmienność stężeń tego zanieczyszczenia. W sezonie grzewczym stężenia benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ były znacząco wyższe niż w okresie letnim. Najwyższe stężenia odnotowano na obszarach, gdzie dominuje niska emisja pochodząca z indywidualnego ogrzewania budynków. W 2025 roku, w porównaniu z rokiem 2024, nastąpił wzrost stężeń benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ na wszystkich stacjach pomiarowych w województwie małopolskim.

Tabela 2. Wyniki klasyfikacji stref w ocenie za 2025 rok dotyczącej B(a)P w pyłe zawieszonym PM₁₀ - ochrona zdrowia ludzi [źródło: GIOŚ]

Lp.	Kod strefy	Nazwa strefy	Klasa strefy dla B(a)P
1	PL1201	aglomeracja krakowska	C
2	PL1202	miasto Tarnów	A
3	PL1203	strefa małopolska	C

Rysunek 3. Klasyfikacja stref w województwie małopolskim za 2025 rok dla B(a)P w pyłe zawieszonym PM10, dla czasu uśredniania - rok, wg kryterium określonego w celu ochrony zdrowia ludzi [źródło: GIOŚ]

Mieszkańcy i osoby przebywające w Tarnowie mogą uzyskać informację o aktualnej jakości powietrza poprzez komunikaty zamieszczane na stronie internetowej miasta www.tarnow.pl - baner „Jakość powietrza Tarnów”, gdzie na bieżąco są aktualizowane dane udostępniane przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego <https://powietrze.małopolska.pl/>, wraz z prognozą na kolejny dzień.

W Tarnowie funkcjonują też mierniki jakości powietrza udostępnione przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego w ramach projektu edukacyjnego dot. zanieczyszczenia i ochrony powietrza, umieszczone w budynku Szkoły Podstawowej nr 11 oraz na Przedszkolu Publicznym Nr 8 przy ul. M. Dąbrowskiej. Czujniki te znajdują się na zewnątrz budynków i w postaci świetlnej informują o jakości powietrza (od koloru zielonego – powietrze

dobrej jakości do czerwonego – zła jakość powietrza). Czujniki jakości powietrza znajdują się także na innych budynkach oświatowych (np. Szkoła Podstawowa nr 17 przy ul. C.K. Norwida 22 czy Niepubliczny Zespół Szkolno-Przedszkolny „Siódemka” przy ul. Poniatowskiego 5), które funkcjonują w ramach projektu ESA NASK. Ponadto na stronie internetowej <https://airly.org/map/en/#50.018253,20.992578,i2052> prezentowane są wyniki pomiarów czujników pracujących w systemie Airly, rozmieszczonych w Tarnowie i okolicy. Na podstawie wielomiesięcznych obserwacji stwierdzono, że wyniki pomiarów z tych urządzeń są zgodne i potwierdzane przez pomiary monitoringu państwowego (na stacjach GIOŚ). Na budynku Urzędu Miasta Tarnowa przy ul. Nowej 4 również funkcjonuje miernik jakości powietrza zainstalowany w ramach projektu FEM.

Komunikaty o jakości powietrza wyświetlane są również na tablicach informacyjnych zainstalowanych na 56 przystankach komunikacji publicznej. W przypadku wystąpienia podwyższonych stężeń zanieczyszczeń, zgodnie z progami określonymi w Programie ochrony powietrza województwa małopolskiego, wydawane są komunikaty z ostrzeżeniami, przekazywane poprzez wojewódzkie i miejskie centrum zarządzania kryzysowego. Komunikaty o wprowadzeniu 2 lub 3 stopnia zanieczyszczenia powietrza wraz z zaleceniami i wprowadzonymi i ograniczeniami przekazywane są do: placówek oświatowo-wychowawczych i opiekuńczo-wychowawczych z terenu miasta Tarnowa, szpitali i przychodni podstawowej opieki zdrowotnej, opieki społecznej z terenu miasta Tarnowa i innych podmiotów oraz instytucji z terenu miasta Tarnowa ujętych w procedurze. Ostrzeżenia o przekroczeniu stanu alarmowego jakości powietrza w Tarnowie mogą być także zamieszczane na tablicach zmiennej treści (ITS) przy głównych ciągach komunikacyjnych.

2. HAŁAS.

W 2025 roku współpracowano z Urzędem Marszałkowskim Województwa Małopolskiego w ramach sprawozdania z realizacji zadań wynikających z Programu Ochrony Środowiska przed hałasem dla Województwa Małopolskiego.

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach państwowego monitoringu środowiska prowadzi pomiary kontrolne poziomów hałasu w środowisku, emitowanego przez źródła komunikacyjne i przemysłowe na terenie województwa małopolskiego. W 2025 r. na terenie Tarnowa GIOŚ nie wykonywał pomiarów monitoringowych hałasu.

3. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE.

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. 2025, poz. 647), przez pola elektromagnetyczne rozumie się pole elektryczne magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz. Promieniowanie elektromagnetyczne jest zjawiskiem powszechnie występującym w środowisku naturalnym. Źródła pola elektromagnetycznego można podzielić na: - naturalne - występujące na Ziemi i we wszechświecie, - sztuczne - wytworzone przez człowieka. Wpływ promieniowania zależy od rodzaju, częstotliwości oraz natężenia (mocy) źródła emisji. Pole elektromagnetyczne jest nieodczuwalne przez zmysły człowieka, a w związku ze stale rosnącym zapotrzebowaniem na usługi radiokomunikacyjne i rozwojem sieci telefonii komórkowej, środowisko coraz bardziej poddawane jest działaniu sztucznych pól elektromagnetycznych, co może stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzi. Stąd bardzo ważne jest prowadzenie pomiarów pól elektromagnetycznych w środowisku, w miejscach dostępnych dla ludzi.

Miasto Tarnów jako miasto na prawach powiatu w ramach państwowego monitoringu środowiska w zakresie pól elektromagnetycznych należy do stałej sieci monitoringu. Pomiary poziomów pól elektromagnetycznych wykonuje się w cyklu 2-letnim w punktach pomiarowych zlokalizowanych na obszarze miasta. W Tarnowie badania obejmują 4 punkty pomiarowe – po 2 punkty w każdym roku cyklu pomiarowego. W 2025 roku pomiary wykonano w 2 punktach o kodach: K_2025_B_1 przy ul. Błonie, K_2021_B__2 przy ul. Słonecznej. Celem pomiarów było określenie natężenia PEM w miejscach dostępnych dla ludności (tzw. tło elektromagnetyczne). Natężenie pól elektromagnetycznych na określonym obszarze jest wypadkową wielu czynników i jest wielkością zmienną w czasie, zależną przede wszystkim od liczby i rodzaju działających w tym samym czasie źródeł promieniowania. Pomiary pól elektromagnetycznych w środowisku zostały wykonane zgodnie z metodyką określoną w Rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2020, poz. 2311). Dopuszczalne wartości poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku określa Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2019, poz. 2448) - tabela nr 3. Zgodnie z nim dopuszczalna wartość poziomu PEM dla miejsc dostępnych dla ludności w zakresie częstotliwości 80 MHz-40 GHz, czyli podlegającym monitoringowi, wynosi 28 V/m. Aby określić czy zmierzone wartości poziomu pól elektromagnetycznych w miejscach dostępnych dla ludności lub terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową nie zostały przekroczone dokonuje się stwierdzenia zgodności wyników z wartościami dopuszczalnymi na podstawie Rozporządzenia Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie sposobu sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2022, poz. 2630). W tym celu wyznacza się wartość wskaźnikową dla składowej elektrycznej pola (wskaźnik WM_E). W przypadku pomiarów okresowych wartość tą określa się na podstawie jednej maksymalnej wartości chwilowej (E_{max}) powiększonej o niepewność

pomiaru, uzyskanej w trakcie pomiarów w danym punkcie pomiarowym. Dopuszczalne poziomy PEM w środowisku uznaje się za dotrzymane w obszarze pomiarowym, gdy wartość wskaźnika WM_E nie przekracza wartości 1. Pomiary zostały przeprowadzone przez Centralne Laboratorium Badawcze (CLB) GIOŚ oddział w Krakowie. Badania polegały na pomiarze natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w miejscach dostępnych dla ludności, w przedziale częstotliwości objętych monitoringiem - 80 MHz do 40 GHz. W każdym wyznaczonym punkcie pomiary wykonuje się raz w roku kalendarzowym, pomiędzy godzinami 8:00-16:00, w dni robocze, w sposób nieprzerwany przez 0,5 godziny, wykonując w tym czasie nie mniej niż 180 pomiarów chwilowych w równych odstępach czasu. Jako wynik pomiaru przyjmuje się wartość średnią z 0,5 godziny, natomiast w celu określenia dotrzymania poziomów dopuszczalnych PEM w obszarze pomiarowym, wyznacza się wartość wskaźnika WM_E . Na terenie Tarnowa nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów PEM, wynoszących 28 [V/m].

Tabela 3. Wyniki pomiarów monitoringu pól elektromagnetycznych (PEM) na terenie Tarnowa.

Kod pomiaru	Adres	Współrzędne geograficzne	Wynik 0,5 godz. Pomiaru [V/m]	Emax [V/m]	Wartość wskaźnika WM_E
K_2025_B_1	Tarnów, ul. Błonie	50.035625 21.005503	1,1	1,2	0,06
K_2022_B_2	Tarnów, ul. Słoneczna	50.017394 21.005881	1,4	1,7	0,09

Źródłem informacji na temat PEM jest również publiczna platforma internetowa SI2PEM, czyli System Informacyjny o Instalacjach wytwarzających Promieniowanie Elektromagnetyczne, dostępna pod adresem: <https://si2pem.gov.pl/>.

4. MONITORING WÓD POWIERZCHNIOWYCH.

Monitoring jakości wód jest jednym z podsystemów państwowego monitoringu środowiska prowadzonego przez Inspekcję Ochrony Środowiska. Sposób klasyfikacji wskaźników biologicznych nie uległ zmianie w stosunku do lat poprzednich, natomiast w 2016 roku nastąpiły istotne zmiany w sposobie klasyfikacji fizykochemicznych elementów jakości wód powierzchniowych. Wcześniejszy system jednolitych wartości granicznych klas dla wszystkich wód płynących został zastąpiony nowym, w którym każdy typ ma własny zestaw wartości granicznych klas. W przeważającej większości jednolitych części wód powierzchniowych (jcwp) spowodowało to zaostrożenie kryteriów klasyfikacji. Sposób klasyfikacji wskaźników hydromorfologicznych w wodach płynących także uległ istotnej zmianie. Metoda oceny rzek oparta została na Hydromorfologicznym Indeksie Rzecznym (HIR) dla badań wskaźników związanych z hydromorfologią cieków, używanych w klasyfikacji

stanu/potencjału ekologicznego jcwp rzecznych. Klasyfikację stanu chemicznego oparto o zweryfikowane wyniki badań substancji priorytetowych i innych substancji zanieczyszczających, uzyskane w matrycy wodnej lub biocie (tkankach skorupiaków, ryb i mięczaków). Przyjmuje się, że jednolita część wód powierzchniowych jest w dobrym stanie chemicznym, jeżeli wartości średnioroczne (wyrażone jako średnia arytmetyczna z pomierzonych stężeń wskaźników) oraz stężenia maksymalne nie przekraczają dopuszczalnych wartości środowiskowych norm jakości (EQS) odpowiednio dopuszczalnych stężeń średniorocznych i maksymalnych badanych wskaźników, określonych w rozporządzeniu „klasyfikacyjnym” dla poszczególnych kategorii wód i matryc. Przekroczenie odpowiedniej środowiskowej normy jakości dla co najmniej jednej pozytywnie zweryfikowanej wartości stężeń substancji priorytetowej badanej w wodzie lub biocie powoduje obniżenie klasyfikacji stanu chemicznego do „poniżej stanu dobrego”.

Na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska wykonane zostały badania substancji priorytetowych, dla których określone zostały środowiskowe normy jakości w tkankach ryb, skorupiaków i mięczaków (biocie). Badanie stężeń substancji priorytetowych jest jednym z obowiązków Inspekcji Ochrony Środowiska nałożonych w związku z transpozycją do polskiego porządku prawnego zapisów dyrektywy 2013/39/UE. GIOŚ realizuje wspomniane zadanie na wybranych jednolitych częściach wód powierzchniowych w ramach monitoringu diagnostycznego. Badane substancje to: bromowane difenyletery, heksachlorobenzen, heksachlorobutadien, rtęć i jej związki, dikofol, kwas perfluorooktanosulfonowy i jego pochodne (PFOS), dioksyny i związki dioksynopodobne, heksabromocyklododekan (HBCDD), heptachlor i epoksyd heptachloru, fluoranten, benzo(a)piren.

Badania stanu wód powierzchniowych miasta Tarnowa od 2022 roku przeprowadzane są w 1 punkcie pomiarowo-kontrolnym Biała - Tarnów zlokalizowanym na odcinku rzeki Białej Tarnowskiej od Rostówki do ujścia. Dane dotyczące powyższego punktu pomiarowo-kontrolnego oraz dwóch punktów pomiarowo-kontrolnych zlokalizowanych najbliżej Tarnowa zestawiono w tabeli nr 4.

Tabela 4. Dane dotyczące jednolitych części wód oraz punktów pomiarowych uwzględnionych w ocenie stanu wód miasta Tarnowa.

lp	Kod ppk	Nazwa ppk	Kod jcwp	Nazwa jcwp	Typ abiotyczny jcwp	Status jcwp	Kategoria obszaru badań
1.	PL01S1501_1827	Biała - Tarnów	PLRW20001421489 9	Biała od Rostówki do ujścia	RWf_wap	NAT	ciek
2.	PL01S1501_1828	Dunajec - Ujście Jezuickie	PLRW20001921499	Dunajec od zbiornika Czchów do ujścia	RzN	NAT	ciek
3.	PL01S11501_044 6	Dunajec-Łukanowice	PLRW20000521477 9	Dunajec od zb. Rożnów do Więckówki	RsW_wap	NAT	ciek

Objaśnienia: Status jcwp: NAT – naturalna; SZCW- silnie zmieniona, ppk – punkt pomiarowo-kontrolny, jcwp – jednolita część wód powierzchniowych, RWf_wap – ciek o małej powierzchni zlewni o charakterze węglanowym, RzN – rzeka nizinna o średniej lub dużej powierzchni zlewni, RsW_wap – średnia rzeka o podłożu węglanowym.

5. MONITORING WÓD PODZIEMNYCH.

Stan wód podziemnych dla miasta Tarnowa określany jest zgodnie z podziałem jednolitych części wód podziemnych (jcwpd) obowiązującym w latach 2022-2027. Obszar miasta Tarnowa związany jest głównie z jednolitą częścią wód podziemnych jcwpd PLGW2000150 ponadto z PLGW2000133, PLGW2000134 (północna i północno-wschodnia część Tarnowa). W roku 2025 na terenie miasta prowadzony był regionalny monitoring jakości wód podziemnych realizowanych przez GIOŚ – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska i Centralne Laboratorium Badawcze Oddział w Krakowie – Pracownia w Tarnowie.

Sieć obserwacyjną stanowiły 2 studnie wiercone, wchodzące w skład ujęcia wód dla Tarnowa, zlokalizowane w Tarnowie-Świerczkowie i Kępie Bogumiłowickiej.

Lokalizację punktów oraz ocenę stanu chemicznego wód zawiera poniższa tabela.

Tabela 5. Lokalizacja punktów ujęć wody dla Tarnowa oraz ocena ich stanu chemicznego.

Nr punktu	Miejscowość	Gmina	Współrzędne geograficzne		Nr JCWPd (wg podziału na 174 części)	Nr GZWP	Rodzaj punktu	Klasa jakości wód podziemnych w punkcie pomiarowym 2024 rok	Wskaźniki w zakresie stężeń klas jakości III - V		
			długość	szerokość					klasa III	klasa IV	klasa V
1	2	3	5	6	7	8	9	13	14	15	16
S-5	Kępa Bogumiłowicka	Wierzchosławice	20,894056	50,006417	150	poza	Studnia wiercona	II	wapń, wodorowęglany		
S-6	Tarnów - Świerczków	m.Tarnów	20,902444	50,028889	150	poza	Studnia wiercona	II			

Ocenę jakości wód podziemnych w punktach pomiarowo-kontrolnych wykonano zgodnie z wymogami Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11.10.2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U.2019 poz. 2140). Na klasyfikację końcową wpływ miały stężenia zanieczyszczeń geogenicznych: temperatura wody, wapń, wodorowęglany. W stosunku do roku 2024 nie stwierdzono ponadnormatywnych zanieczyszczeń organicznych: adsorbowalne związki chloroorganiczne (AOX). Zgodnie z zasadami klasyfikacji, wody podziemne na terenie miasta Tarnowa zaliczono do wód dobrej jakości (klasy I, II, III).

6. OCENA JAKOŚCI WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tarnowie zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2024 r. poz. 757) oraz w oparciu o § 23 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294) – na podstawie raportów z badań próbek wody pobranych w ramach nadzoru sanitarnego prowadzonego przez PPIS w Tarnowie oraz wewnętrznej kontroli jakości wody prowadzonej przez przedsiębiorstwa wodociągowe z wodociągów publicznych na terenie Tarnowa przygotował ocenę zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

W 2025 r. w wodociągu Tarnów produkcja wody wynosiła łącznie 10 510 473 m³, w wodociągu Łęg Tarnowski 829 269 m³, w wodociągu zakładowym Grupa Azoty 547 941 m³. Woda w wodociągu Tarnów (ujęcia mieszane) uzdatniana jest w czterech stacja uzdatniania wody (SUW):

- SUW w Zbylitowskiej Górze – zasilana wodą powierzchniową z rzeki Dunajec, która poddawana jest wstępnemu ozonowaniu, koagulacji sedymentacji w osadnikach lamella, filtracji pośpiesznej na filtrach żwirowo-antracytowych otwartych, ozonowaniu pośredniemu, sorpcji na filtrach węglowych i dezynfekcji końcowej dwutlenkiem chloru.
- SUW w Zbylitowskiej Górze II (Kępa Bogumiłowicka ujęcie infiltracyjne) – zasilana wodą podziemną z 11 studni wierconych, która dezynfekowana jest podchlorynem sodu
- SUW w Tarnowie – Mościcach (ujęcie podziemne) – zasilana wodą z 12 studni wierconych i 5 kopanych, która poddawana jest dezynfekcji podchlorynem sodu.
- SUW w Porębie Radlnej (ujęcie podziemne)- zasilana wodą z 1 studni kopanej znajdującej się na terenie źródłiska, która poddawana jest dezynfekcji podchlorynem sodu.

Woda w wodociągu Łęg Tarnowski (ujęcie podziemne) ujmowana jest z 9 studni wierconych, poddawana napowietrzaniu i korekcie pH, następnie filtracji na 4 filtrach piaskowo-żwirowych zamkniętych, celem redukcji żelaza i manganu oraz dezynfekcji końcowej roztworem podchlorynu sodu.

Woda w wodociągu zakładowym Grupy Azoty (ujęcie mieszane) ujmowana jest z rzeki Dunajec z ujęcia zatokowego. W SUW poddawana procesowi koagulacji i sedymentacji w osadnikach pionowych a następnie filtracji pośpiesznej na 2 filtrach piaskowo-żwirowych, otwartych i dezynfekcji za pomocą lampy UV oraz chloru gazowego. Uzdatniona woda powierzchniowa jest mieszana z wodą podziemną czerpaną ze studni Ranneya VI. Z wody o kontrolowanej jakości korzystają mieszkańcy miasta Tarnowa tj. ok 102 tys. osób.

W 2025 roku w ramach nadzoru sanitarnego prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tarnowie oraz wewnętrznej kontroli jakości wody prowadzonej przez przedsiębiorstwa wodociągowe z wodociągu publicznego Tarnów pobrano łącznie 146 próbek wody do badań w zakresie parametrów grupy A oraz 8 w zakresie parametrów grupy B. Na terenie miasta Tarnowa z wodociągu Tarnów pobrano 71 próbek

wody do badań w zakresie parametrów grupy A oraz 3 próbki w zakresie parametrów grupy B, z wodociągu Łęg Tarnowski – 17 próbek wody w zakresie grupy A i 3 próbki w zakresie parametrów grupy B (nie badano wody z tego wodociągu na terenie miasta Tarnowa). Z wodociągu zakładowego Grupy Azoty SA pobrano 13 próbek wody do badań w zakresie parametrów grupy A oraz 3 próbki w zakresie parametrów grupy B. Badania prowadzone były zgodnie z ustalonym na 2025 r. harmonogramem poboru próbek wody. Badanie wody w zakresie parametrów grupy A (tzw. monitoring kontrolny) to podstawowa analiza laboratoryjna, która pozwala szybko sprawdzić, czy woda nadaje się do spożycia przez ludzi. Pakiet ten obejmuje podstawowe wskaźniki czystości: parametry mikrobiologiczne (*Escherichia coli*, bakterie grupy coli, ogólna liczba mikroorganizmów), parametry fizykochemiczne (pH, przewodność elektryczna właściwa, mętność, barwa). Natomiast badanie próbek wody w zakresie parametrów grupy B (tzw. monitoring przeglądowy) to rozszerzona analiza jakości wody przeznaczonej do spożycia, która obejmuje znacznie więcej wskaźników fizykochemicznych i mikrobiologicznych niż grupa A. Do parametrów fizykochemicznych w zakresie badań tej grupy należą: mętność, barwa, pH, przewodność elektryczna właściwa, zapach, smak, jon amonowy, azotyny, azotany, żelazo, mangan oraz szereg dodatkowych wskaźników toksykologicznych i chemicznych (w tym metale ciężkie i pestycydy), a do parametrów mikrobiologicznych należą: bakterie grupy coli, *Escherichia coli*, enterokoki oraz ogólna liczba mikroorganizmów. Jakość wody w ciągu roku w zakresie badanych parametrów mikrobiologicznych, organoleptycznych i fizykochemicznych spełnia wymagania określone w załączniku nr 1 część A tab. 1 część B, C, D do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017 r. poz. 2294).

W 2025 r. w jednej próbce wody pobranej w sierpniu z sieci wodociągowej na terenie Miasta Tarnowa odnotowano lokalnie pogorszenie parametrów mikrobiologicznych wody (podwyższona ilość ogólnej liczby mikroorganizmów po 72h/1ml wody). Wszczęto postępowanie administracyjne, powiadomiono właściciela wodociągu o przekroczeniu parametru w wodzie i zobowiązywano do podjęcia działań naprawczych i wyeliminowania nieprawidłowości. Podjęto niezwłoczne działania naprawcze tj. intensywne płukanie sieci wodociągowej wpłynęły na poprawę jej jakości, co udokumentowano pozytywnym wynikiem badań.

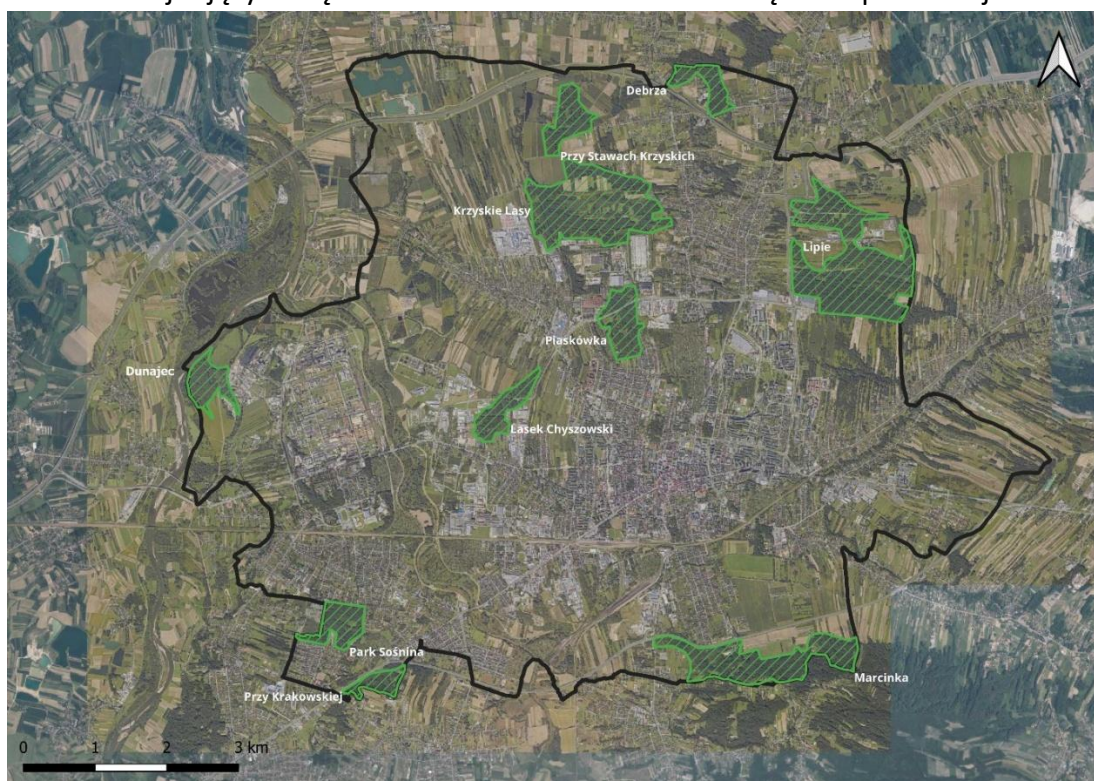
Mieszkańcy miasta Tarnowa którzy korzystają z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę są zaopatrywani w wodę bezpieczną dla zdrowia ludzkiego, niezawierającą substancji chemicznych w ilościach zagrażających zdrowiu, wolną od mikroorganizmów chorobotwórczych i pasożytów w liczbie stanowiącej potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego, woda nie wykazuje agresywnych właściwości korozyjnych. Woda na terenie miasta Tarnowa jest przydatna do spożycia przez ludzi i nie stanowi ryzyka dla zdrowia. Stwierdzone przekroczenie parametrów mikrobiologicznych w jednej badanej próbce wody miało charakter incydentalny, krótkotrwały i nie spowodowało zagrożenia dla zdrowia ludzkiego. Nie odnotowano interwencji użytkowników ze względu na jakość wody. Woda na terenie miasta nie stanowi ryzyka dla zdrowia.

7. PRZYRODA.

Tereny zieleni odgrywają istotną rolę, zwłaszcza w miastach. Wzbogacają miejski krajobraz, wpływają korzystnie na zdrowie mieszkańców, polepszają mikroklimat, przyczyniają się do łagodzenia skutków zmian klimatu. Najważniejsze walory przyrodniczo-krajobrazowe Tarnowa zgrupowane są w zewnętrznych strefach miasta. Do ciekawszych terenów przyrodniczych w naszym mieście, obok objętego ochroną rezerwatu Debrza, należy zaliczyć kompleks „Stawów Krzyskich” wraz z przyległymi lasami i gruntami rolnymi, tereny składowiska odpadów „Czajki”, lasy (Lipie, Góra Św. Marcina, Sośnina), starorzecze rzeki Białej w rejonie ul. Rudy-Młyny oraz okolicę zbiornika wodnego Kantoria.

Lasy zajmują obszar ok. 300 ha natomiast powierzchnia „terenów zalesionych” w Tarnowie (wg dr Sabiny Klich i dr Mariusza Klicha z Akademii Tarnowskiej) wynosi 654 ha, co stanowi 9,04 % powierzchni miasta. Najwięcej terenów zielonych zlokalizowane jest w strefach podmiejskich, natomiast znacznie mniej zieleni jest w śródmieściu, między ciasno zabudowanymi nieruchomościami.

Tereny zieleni miejskiej zgrupowane w 12 rejonach są utrzymywane przez firmy specjalistyczne. Uzupełnienie terenów zieleni na obszarze Tarnowa stanowią ogródki działkowe, zlokalizowane w formie rozproszonej, oraz zieleń w pasach drogowych. W Tarnowie jest 16 rodzinnych ogrodów działkowych. W mieście wyróżniają się również aleje przydrożne. Trzy spośród nich ze względu na wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe objęto ochroną i uznano za pomniki przyrody. Są to aleje: jaworowa przy ul. Pszennej, lipowa przy ul. Obrońców Lwowa i różnogatunkowa przy ul. Krzyskiej. Do obszarów wartościowych przyrodniczo znajdujących się na terenie miasta Tarnowa należą także parki miejskie.

Mapa 1. Obszary leśne w Tarnowie wg opracowania dr Sabiny Klich i dr Mariusza Klicha.

Tabela 6. Parki miejskie w Tarnowie.

Lp.	Nazwa	Powierzchnia [m ²]	Charakterystyka
1.	Park Strzelecki	81 347	Park pełniący funkcję spacerową, powstały w 1866 roku. W drzewostanie parku, oprócz rodzimych gatunków, znajdują się także drzewa sprowadzone z różnych części świata, jak tulipanowiec amerykański, platan, choina kanadyjska czy rosnące obok fontanny daglezie, miłorzęby japońskie, a także bardzo wiele kasztanowców białych. Dominującym gatunkiem drzew jest klon. Występują tu wszystkie trzy gatunki rodzime – zwyczajny, jawor i polny oraz obce – srebrzysty i jesionolistny. Niektóre drzewa pochodzą jeszcze z pierwotnych nasadzeń, a więc mają około 150 lat - dęby w dolnej części alejki biegnącej wzdłuż ul. Piłsudskiego. W ramach przeprowadzonej rewitalizacji Parku Strzeleckiego wykonany został Ogród Sensoryczny znajdujący się w zachodniej części parku (w obwałowaniu XIX - wiecznej strzelnicy). Wykonano widownię oraz obsadzono skarpy krzewami i bylinami. Ogród skomponowany został tak, aby rosnące w nim rośliny oddziaływały nie tylko na zmysł wzroku, ale też na zmysły pozawzrokowe, takie jak smak i węch.
2.	Park im. E. Kwiatkowskiego	83 402	Park założony w latach 1927-1935. Na terenie parku przeważają drzewa liściaste, pośród których najwięcej jest jesionów, dębów czerwonych, robinii. Miejscami występują nieliczne sosny.
3.	Park Piaskówka	193 928	Park powstał na terenie gdzie prowadzono wydobycie piasku. W dnie drzewostanu wykształciła się warstwa runa leśnego charakterystyczna dla lasów liściastych, złożona głównie z paproci, jeżyn oraz turzyc. Godne uwagi są piękne okazy kwitnącego bluszczu pospolitego. Fauna parku to drobne zwierzęta, chociaż widuje się tutaj zimą stadko saren przychodzące z zagajników po północnej stronie miasta. Szczególnym bogactwem wyróżnia się ptactwo. Mieszkańcy Tarnowa wykazują coraz większe zainteresowanie tym parkiem, jako terenem do aktywnego wypoczynku. Szczególnie urokliwym miejscem jest rejon stawu, który z roku na rok wzbogaca się nowe gatunki fauny i flory (naturalnie bądź sztucznie). Stałymi mieszkańcami stawu i jego okolic są nasze płazy i gady (różne gatunki żab, zaskroniec), owady (jętki, ważki), lęgi wyprowadza kaczka krzyżówka, kurka wodna i łyska. Pojawiły się rośliny wodne i przybrzeżne (grązel żółty, grzybień biały, kosaciec żółty, tatarak, różne gatunki pałki, sitowie i inne). W niewielkiej odległości od stawu znajdują się dwie wiaty grillowe do użytku dla mieszkańców oraz alejki wokół stawu wraz z małą architekturą (stojaki na rowery, ławki, kosze, barierka). Wzdłuż głównej alejki parkowej i wokół stawu wykonano oświetlenie. W okresie letnim znajduje się pływającą fontanna ze zmiennym obrazem wodnym i iluminacją świetlną. W 2023 r. w parku uruchomiono szalek publiczny. W parku na drzewach

			zawieszonych jest najwięcej budek lęgowych dla ptaków, wykonanych w ramach konkursu „Zaprośmy ptaki do Tarnowa”. W grudniu 2023 r. zamontowano obok stawu automat do sprzedaży karmy dla ptaków, który cieszy się bardzo dużym powodzeniem, zwłaszcza u najmłodszych tarnowian.
4.	Park Sanguszków	102 577	Park Sanguszków został założony na początku XIX wieku i jest parkiem krajobrazowym typu romantycznego z polanami, parterem, gajami oraz niecką po stawie w części północnej. Drzewostan parku stanowią stare lipy, klony, graby, buki, dęby, jesiony i kasztanowce. W ostatnich latach wykonano remont fontanny, oraz wykonano I etap nasadzeń w ramach projektowanego ogrodu włoskiego (obsadzono skarpy).
5.	Park Planty im. Józefa Jakubowskiego	22 844	Planty im. Józefa Jakubowskiego – tarnowskie planty, pierwotnie zwane książęcymi, założone zostały w latach sześćdziesiątych XIX wieku, jako zieleń towarzysząca browarowi książąt Sanguszków w dzielnicy Strusina. Drzewostan plant w większości tworzą drzewa liściaste. Na uwagę zasługują potężne kasztanowce w południowej części. Decyzja Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 10 marca 2025 r. planty kolejowe im J. Jakubowskiego zostały wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa małopolskiego.
6.	Park Niepodległości miasta Tarnowa im. Księcia Romana Sanguszki Powstańca 1831 roku SYBIRAKA	353 610	Park jest położony na Górze Świętego Marcina stanowiącej najwyższe wzniesienie w okolicy Tarnowa. Na stokach góry, w parku znajduje się zaplecze rekreacyjne chętnie odwiedzane szczególnie przez mieszkańców Tarnowa. Lasy na Górze Św. Marcina są wyjątkowo ciekawymi obiektami przyrodniczymi. Rosną tutaj unikalnej wartości buki, oraz będący pod ochroną dziki bluszcz kwitnący. Wiek najstarszych drzew wynosi 100-120 lat, a wiek rębności dla występujących tu gatunków określono na 140 lat. Park wyróżnia się pod względem fauny, żyjącej na tej niewielkiej przestrzeni. Spotyka się kilka gatunków dzięcioła między innymi czarnego i białoszyjnego, zwanego także dzięciołem syryjskim - rzadkość w tych stronach, pojawiają się jastrzębie, sarny, lisy, borsuki). W ostatnich latach na stoku góry (od strony miasta) wybudowano kilka tras o różnym stopniu trudności do „ekstremalnych” jazd na rowerze.
7.	Park Legionów	24 882	Park miejski powstały w 2001 r. Elementami parku są między innymi tor jazdy na rowerze oraz plac zabaw. Corocznie uzupełniane są nasadzenia drzew i krzewów. Wprowadzono ciekawe gatunki iglaste zrzucające igły na zimę – metasekwoja chińska i cypryśnik błotny.
8.	Park Westerplatte	11 020	Park miejski powstały w 2001 roku. Wzdłuż ul. Wojska Polskiego ciągnie się "Aleja dębów katyńskich". W latach 2009-2010 posadzono 35 drzew upamiętniających polskich oficerów wojska i policji zamordowanych w Katyniu w 1940 r., pochodzących z regionu tarnowskiego. W parku rośnie też dąb w hołdzie ofiar

			katastrofy lotniczej pod Smoleńskiem. W parku znajdują się alejki spacerowe oraz siłownia zewnętrzna i platforma widokowa. Drzewa i krzewy, które można spotkać w parku to między innymi klon strzępiastokory, klon pensylwański, wiśnia piłkowana 'Amanogawa', obiele groniasta, różne odmiany bzu czarnego i trzmieliny ('Red Cascade', oskrzydłona) i inne ozdobne z liści, kwiatów czy owoców.
--	--	--	---

Na terenie miasta Tarnowa znajdują się formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r., poz. 1336): rezerwat przyrody „Debrza”, fragment obszaru Natura 2000 „Dolny Dunajec” i 45 pomników przyrody, występujących w postaci pojedynczych drzew i ich skupisk (grupy, parki, aleje) oraz głazów narzutowych. Pomniki przyrody posiadają szczególne wartości przyrodnicze i wyróżniające je cechy, w szczególności są to drzewa okazałych rozmiarów. Wykaz pomników przedstawia się następująco:

1. **Grupa drzew różnych gatunków** (lipa szerokolistna i lipy drobnolistne, kasztanowce zwyczajne, jesiony wyniosłe, klon pospolity, brzoza brodawkowata) znajdujących się wokół drewnianego kościoła Panny Marii u zbiegu ulic Najświętszej Marii Panny i Narutowicza.
2. **Grupa drzew różnych gatunków** (klony, lipa) znajdująca się terenie dawnej stadniny w Chyszowie, obecnie obok Szkoły Podstawowej nr 11.
3. **Topola biała** (*Populus alba*) przy ul. Okrężnej obok mostu nad pot. Wątok. Jest gatunkiem rodzimym stanowiącym podstawowy składnik lasów łęgowych, rosnących wzdłuż rzek. Na pniu drzewa zawieszona jest mała kapliczka.
4. **Jesion wyniosły** (*Fraxinus excelsior*) rosnący na prywatnej posesji przy ul. Narutowicza 31 (na wprost ul. Limanowskiego). Rodzimy gatunek najbardziej wrażliwy na późne przymrozki wiosenne.
5. **Aleja jaworowa** przy ul. Pszennej. Obejmuje kilka gatunków drzew, głównie klonów jaworów, kilka klonów pospolitych, olsz czarnych, jesionów wyniosłych, dębów szypułkowych, lipę drobnolistną i robinie akacjową. Z uwagi na zły stan zdrowotny niektórych drzew zniesiono częściowo pomnik przyrody.
6. **Różnogatunkowy starodrzew Parku Zbylitowska Góra** położony na stoku o wystawie południowo-wschodniej, pomiędzy ul. Krakowską u podnóża a Domem Zakonnym na wzgórzu.
7. **Granitowy głaz polodowcowy** przy al. Tarnowskich, na wprost ul. Zuchów, w miejscu symbolizującym przecięcie się południka 21°E z równoleżnikiem 50°N. Pomnik przyrody nieożywionej.
8. **Aleja wiązowa** przy ul. Krzyskiej, na odcinku od ul. M .B. Fatimskiej do ul. Spokojnej. Składa się z 37 wiązów szypułkowych, 13 topoli Simona (chińskich), 9 olch czarnych, 11 topoli czarnych odm. włoskiej. Z uwagi na zły stan zdrowotny niektórych drzew zniesiono częściowo pomnik przyrody.

9. **Dąb szypułkowy „Kościuszko”** (*Quercus robur*) przy ul. Piłsudskiego za boiskami KS „Błękitni”.
10. **Dąb szypułkowy** (*Quercus robur*) przy ul. Nowy Świat 48, u zbiegu z ul. PCK.
11. **Dąb szypułkowy** (*Quercus robur*) przy ul. Bema 4-8. Rośnie na skwerze przy ciągu pieszym z ul. Bema na pl. Łazienny. Posiada regularny pokrój: pełny pień z wysoko osadzoną koroną.
12. **Dąb szypułkowy** (*Quercus robur*) usytuowany 600 m na wschód od posesji przy ul. H. Marusarz 87. Jest to najgrubszy dąb w Tarnowie.
13. **Dąb szypułkowy** (*Quercus robur*) przy ul. Bema 13. Rośnie na terenie Zgromadzenia Sióstr Urszulanek Unii Rzymskiej. Dzięki specyficznemu mikroklimatowi do późnej zimy na drzewie utrzymują się zielone liście.
14. **Różnogatunkowy starodrzew Parku Strzeleckiego** ograniczony ul. Słowackiego, Piłsudskiego, Romanowicza i Nowy Świat.
15. **Różnogatunkowy starodrzew Plant Kolejowych** przy ul. Krakowskiej i Dworcowej. Posadzony w 1929 r. dąb we wschodniej części Plant dla upamiętnienia 10-lecia niepodległej Polski.
16. **Różnogatunkowy starodrzew Parku Sanguszków** przy ul. Braci Saków i ul. Sanguszków wraz z **platanem klonolistny** (*Platanus x acerifolia*), który rośnie na okrągłym gazonie przed Pałacem Sanguszków (obecnie Zespół Szkół Ekonomiczno-Ogrodniczych).
17. **Dąb szypułkowy** (*Quercus robur*) na prywatnej posesji przy ul. Głowackiego 76.
18. **Dąb szypułkowy** (*Quercus robur*) na południowo-zachodnim skraju Uroczyska Lipie. Posiada pokrój charakterystyczny dla drzew tworzących ścianę lasu: nisko osadzona, asymetryczna korona: zredukowana od strony lasu, a silnie rozbudowana w kierunku otwartej przestrzeni.
19. **Dąb szypułkowy** (*Quercus robur*) na prywatnej posesji przy ul. Kolejowej 37.
20. **Wiąz szypułkowy** (*Ulmus laevis*) na prawym brzegu potoku Wątok, 200 m powyżej mostu ul. Okrężnej.
21. **Grupa 4 wiązów szypułkowych** przy ul. Nowodąbrowskiej, obok zbiornika Tarnowskich Wodociągów.
22. **Grupa 7 dębów szypułkowych** na terenie Przedszkola Publicznego Nr 17 przy ul. Kościuszki 9, znajdującego się za kościołem p.w. Św. Rodziny. Niecodzienny pokrój: długie, nagie pnie i bardzo wysoko umieszczone korony.
23. **Głazy narzutowe „Trojaczki”** obok basenu przy ul. Piłsudskiego. Znalezione w dzielnicy Rzędzin, zbudowane z jasnoszarego i różowego granitoidu Arno.
24. **Dąb szypułkowy** (*Quercus robur*) przy ul. Łanowej, za Pałacem Ślubów. Na wysokości 4 m pień rozwidla się na dwie potężne odnogi.
25. **Platan klonolistny** przy ul. Mickiewicza 16, przed budynkiem szkoły. Korowina platanów w naturalny sposób łuszczy się cienkimi, dużymi płatami odsłaniając jasne połacie młodej korowiny, dzięki czemu pień staje się łaciaty.

26. **Topola biała** (*Populus alba*) przy ul. Rudy Młyny 5, na skarpie koryta potoku Dębica. Potężne drzewo o regularnej, wysoko umieszczonej koronie.
27. **Klon jawor** (*Acer pseudoplatanus*) na pl. Morawskiego. Jego wymiary i wiek nie są tak imponujące jak innych pomników przyrody w Tarnowie, jednak charakteryzuje się on dobrym stanem zdrowotnym i regularnym pokrojem.
28. **Jesion wyniosły** (*Fraxinus excelsior*) przy ul. Piłsudskiego 24, na terenie boisk sportowych Pałacu Młodzieży w Tarnowie. Drzewo posiada dwa równorzędne pnie zróżnicowane u podstawy oraz nieco wyżej bułowatą narośl.
29. **Dąb błotny** (*Quercus palustris*) na posesji u zbiegu ulic Białych Klonów i Głogowej. Jego charakterystyczną cechą jest duża ilość suchych gałązek w dolnej części korony, które utrzymują się przez szereg lat.
30. **Dąb szypułkowy** (*Quercus robur*) na posesji u zbiegu ulic Białych Klonów i Głogowej. Rośnie obok ww. dębu błotnego. Posiada pokrój charakterystyczny dla drzew wolnostojących - bardzo szeroka i nisko osadzona korona.
31. **Jesion wyniosły** (*Fraxinus excelsior*) przy al. Matki Bożej Fatimskiej 25. Pełny pień i wysoko osadzona, regularna korona decydują o wyjątkowej urodzie tego drzewa.
32. **Aleja lip drobnolistnych** ul. Obrońców Lwowa. Składa się z 139 drzew rosnących w regularnym układzie czterech szpalerów, po dwa z każdej strony drogi.
33. **3 dęby czerwone** (*Quercus rubra*) rosną przy ul. Jarzębinowej. Osiągnęły wysokość ok. 25 m, posiadają regularny pokrój – krótki, przysadzisty pień i nisko osadzoną, bardzo szeroko rozłożystą koronę z grubych konarów.
34. **Lipa drobnolistna** przy ul. Przedszkolaków na terenie Przedszkola Publicznego Nr 13. Drzewo o symetrycznej, rozbudowanej koronie.
35. **Dąb bezszypułkowy** (*Quercus petraea*) „Wacław” przy ul. Norwida 14. Charakterystyczną cechą tego gatunku jest wyraźnie wykształcony pień na całej długości drzewa. W Tarnowie jest rzadkością.
36. **Dąb szypułkowy** (*Quercus robur*) przy ul. H. Marusarz 106. Rośnie na skarpie przy cieku wodnym w dopływie potoku Małochlebówka.
37. **Jesion wyniosły** (*Fraxinus excelsior*) przy ul. Szpitalnej 13. Rośnie na działce nr 23/35 obr. 164 przy ul. Szpitalnej w Tarnowie. Wyróżnia się znacznym rozmiarem, ciekawym pokrojem, rozbudowaną koroną.
38. **Dąb czerwony** (*Quercus rubra*) przy ul. Kilińskiego 5B. Drzewo wyróżnia się regularnym pokrojem oraz dużymi walorami krajobrazowymi.
39. **Dąb szypułkowy** (*Quercus robur*) na działce nr 1/3, obręb 229 położonej przy ul. Piłsudskiego 6 na terenie Seminarium Duchownego w Tarnowie. Wyróżnia się znacznym rozmiarem, rozbudowaną koroną oraz dużymi walorami krajobrazowymi.
40. **Lipa drobnolistna** (*Tilia cordata*) o obwodzie pnia wynoszącym 410 cm na wysokości 130 cm, zlokalizowana w Tarnowie na działce nr 51/1, obręb 209, położonej przy ul. H. Marusarz 14A w Tarnowie.

41. **Lipa drobnolistna** (*Tilia cordata*) o obwodzie pnia wynoszącym 410 cm na wysokości 130 cm, zlokalizowana w Tarnowie na działce nr 256/1, obr. 276, położonej przy ul. Czerwonej w Tarnowie.
42. **Dąb szypułkowy** (*Quercus robur*) o obwodzie pnia 270 cm na terenie Zgromadzenia Sióstr Urszulanek Unii Rzymskiej przy ul. Bema 13.
43. **Dąb szypułkowy** (*Quercus robur*) o obwodzie pnia 245 cm na Placu Bohaterów Getta.
44. **Dąb szypułkowy** (*Quercus robur*) o obwodzie pnia 330 cm, na terenie działki nr 2/6, obręb 164 przy Alei Matki Bożej Fatimskiej w Tarnowie.
45. **Klon srebrzysty** (*Acer saccharinum* L.) o obwodzie pnia 342 cm, zlokalizowany na terenie działki nr 108 obręb 252 przy ul. Krakowskiej w Tarnowie.

Pomniki przyrody w Tarnowie są poddawane stałej obserwacji i kontroli stanu zdrowotnego. W ostatnich latach w tym celu Urząd Miasta Tarnowa zlecał przeprowadzenie inwentaryzacji dendrologicznych. W 2025 roku otrzymano z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie dotację na pielęgnację 4 pomników przyrody – platana klonolistnego przy ul. Mickiewicza 16, dębu szypułkowego przy al. M.B.Fatimskiej, dębu szypułkowego przy ul. Głowackiego 76 oraz dębu szypułkowego przy ul. Kolejowej 37 w Tarnowie.

Rezerwat przyrody „Debrza” – położony w północnej części Tarnowa przy ul. Wiśniowej. Został utworzony w 1995 r. na powierzchni 9,5 ha. Powstał w celu ochrony stosunkowo mało zniekształconego florystycznie starodrzewu lipowo-dębowego, z bogatą warstwą runa. Zbiorowisko roślinne Debrzy zalicza się do rzadkiego w Polsce zespołu grądu subkontynentalnego, wymagającego gleb żyznych i wilgotnych. Drzewostan tworzą głównie lipy i dęby, których wiek szacuje się na ok. 150 lat, a wiek najstarszych dębów, rosnących w północno-zachodniej części rezerwatu, na 250-300 lat. Rezerwat jest siedliskiem wielu rzadkich i chronionych roślin i zwierząt. W 2023 roku wydano zaktualizowaną broszurę z cyklu Zielone Perły Tarnowa „Debrza. Rezerwat leśny.”, która ma zachęcić do poznawania tego uroczego zakątka Tarnowa oraz zwracać uwagę na konieczność ochrony przyrody.

Obszar NATURA 2000 „Dolny Dunajec” obejmuje rzekę Dunajec od zapory w Czchowie do ujścia do Wisły oraz odcinek rzeki Biała Tarnowska. W obrębie miasta Tarnowa obszar chroni ujściowy fragment koryta Białej oraz część koryta Dunajca w granicach Tarnowa, o łącznej powierzchni 21,88 ha. Obszar „Dolny Dunajec” to ostoja wielu gatunków ryb, cennych z przyrodniczego punktu widzenia. Ichtyofauna Dolnego Dunajca zdominowana jest przez ryby karpiowate (brzana, kleń, jelec, świnka, ukleja), występuje też głowacica, pstrąg potokowy, certa, szczupak, boleń, okoń, sandacz i jazgarz, a także gatunki limnofilne: leszcz, płoć, krąp oraz ryby okoniowate. Na obszarze występują gatunki wymienione w załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG, m.in. minóg strumieniowy, łosoś, boleń i głowacz białopłetwy.

8. GOSPODARKA ODPADAMI.

Zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi dotyczącymi gospodarki odpadami odpowiedzialnym za gospodarowanie odpadami komunalnymi jest samorząd.

Na terenie miasta Tarnowa obsługę administracyjną systemu gospodarowania odpadami komunalnymi od 1 maja 2015 r. zgodnie z Zarządzeniem Nr 96/2015 Prezydenta Miasta Tarnowa z dnia 24 marca 2015 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta Tarnowa, realizuje **Referat Gospodarki Komunalnej** w Wydziale Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Tarnowa i **Referat Opłat za Gospodarowanie Odpadami Komunalnymi** w Wydziale Podatków i Windykacji Urzędu Miasta Tarnowa.

Realizując zapisy ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2025 r. poz. 733) zostały wykonane następujące zadania:

- nadzorowano wykonanie umowy zawartej w trybie *in-house* na świadczenie usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy oraz od właścicieli nieruchomości, na których w części zamieszkują mieszkańcy, a w części nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne, znajdujących się na terenie Gminy Miasta Tarnowa. Zadanie to zostało powierzone Miejskiemu Przedsiębiorstwu Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. w Tarnowie.

W ramach tego zadania, w 2025 roku odebrane zostały następujące ilości odpadów [Mg]:

Tabela 7.

Zmieszane odpady komunalne	Odpady komunalne zebrane selektywnie	Bioodpady	Odpady wielkogabarytowe
16 422,09	4 831,80	6 555,28	2 088,94

Łącznie odebranych zostało 29 898,11 Mg odpadów komunalnych.

- powierzono wykonanie zadania publicznego w zakresie zagospodarowania odpadów komunalnych miejskiej spółce MPGK Sp. z o.o. (zagospodarowanie odpadów komunalnych zmieszanych, selektywnie zebranych: papier, szkło, metal, tworzywa sztuczne, odpady opakowaniowe wielomateriałowe, zagospodarowanie odpadów wielkogabarytowych – w tym odpadów elektrycznych i elektronicznych, tekstyliów oraz bioodpadów). Powyższe nastąpiło w wyniku przeprowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie postępowania z wolnej ręki i podpisania umowy w dniu 4 stycznia 2023 r. z Miejskim Przedsiębiorstwem Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. obowiązującej do końca roku 2026.

- zapewniono funkcjonowanie na terenie miasta dwóch punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK), do których właściciele nieruchomości dostarczają różnorodne odpady problemowe. Niezależnie od możliwości przekazania przez mieszkańców tych odpadów do PSZOK, zorganizowano również akcje odbierania mebli i innych odpadów wielkogabarytowych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, tekstyliów oraz bioodpadów bezpośrednio od właścicieli nieruchomości. Istniejące Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych są modernizowane na bieżąco, a ich wyposażenie dostosowywane do oczekiwań mieszkańców,
- kontrolowano prawidłowość wykonywania zadań wynikających z zawartych umów w zakresie odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych,
- kontrolowano poprawność złożonych przez mieszkańców deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami, w tym ich zgodność ze stanem rzeczywistym,
- kontrolowano poprawność i wywiązywanie się właścicieli nieruchomości z obowiązku segregacji odpadów komunalnych,
- kontrolowano firmy wpisane do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.
- prowadzono kampanie informacyjno–edukacyjne na temat funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Prowadzenie takich kampanii jest niezbędne dla zapewnienia wywiązywania się z nałożonego na gminę obowiązku selektywnego zbierania odpadów komunalnych oraz osiągania założonych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych oraz budowlanych i rozbiórkowych, jak również ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania,
- prowadzono kampanie informacyjne dotyczące ekonomicznych aspektów gospodarki odpadami, mające na celu przedstawienie mieszkańcom gminy podstawowych problemów związanych z nieodpowiednim gospodarowaniem odpadami komunalnymi, wymogami związanymi z selektywną zbiórką odpadów komunalnych oraz ze zmianami wynikającymi z rozporządzeń Ministra Środowiska lub zmian ustaw z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi,
- udostępniono na stronach internetowych Gminy Miasta Tarnowa wymagane informacje w zakresie odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, a także ustawą o odpadach.

Od 1 stycznia 2012 r. realizowany jest obowiązek prowadzenia rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Na koniec grudnia 2025 r. do rejestru prowadzonego przez Prezydenta Miasta Tarnowa wpisanych było 29 przedsiębiorców.

9. ODORY.

Gospodarowaniu odpadami komunalnymi często towarzyszy uciążliwość związana z nieprzyjemnymi zapachami. Niestety rozwiązanie tego problemu jest utrudnione, gdyż nie udało się dotychczas uchwalić ustawy „antyodorowej”. Dla większości instalacji będących potencjalnymi źródłami odorów Prezydent Miasta Tarnowa nie jest organem ochrony środowiska, nie może więc podejmować bezpośrednio działań naprawczych. Straż Miejska reaguje na wszystkie interwencje mieszkańców dotyczące uciążliwości zapachowej, sprawdza, sporządza notatki i przekazuje informacje do właściwych organów. Także Prezydent Tarnowa kilkakrotnie występował o podjęcie działań przez Marszałka Województwa Małopolskiego i Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, czego efektem jest przystąpienie przez firmy prowadzące instalacje przetwarzania odpadów komunalnych do prac modernizacyjnych. Powinno to przynieść w niedługim czasie efekt w postaci odczuwalnej poprawy i zmniejszenia emisji substancji odorogennych. Od września 2024 r. znacznie zmniejszyła się ilość interwencji i skarg na uciążliwe zapachy w pn-wsch. części miasta. Może to być efekt przystąpienia jednego z przedsiębiorców gospodarujących odpadami do modernizacji instalacji komunalnej służącej do przetwarzania odpadów.

Zdarzają się także incydentalne uciążliwości odorowe związane z rolniczym wykorzystaniem odchodów zwierzęcych (nawozów naturalnych) na terenach uprawnych w Tarnowie i w sąsiednich miejscowościach.

10. POWAŻNE AWARIE.

W 2025 roku na terenie Tarnowa nie wystąpiły zdarzenia spełniające kryteria poważnych awarii, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 grudnia 2002 r. w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (Dz. U. 2021 poz. 1555), oraz nie prowadzono nadzoru nad usuwaniem skutków zdarzeń, które wystąpiły wcześniej.

11. EDUKACJA EKOLOGICZNA.

Edukacja ekologiczna odgrywa kluczową rolę w procesie budowania odpowiedzialności za środowisko naturalne, wspiera racjonalne korzystanie z zasobów przyrody oraz sprzyja podejmowaniu działań ograniczających negatywny wpływ człowieka na środowisko. Długofalowym celem prowadzonych działań jest poprawa jakości środowiska oraz zdrowia i jakości życia mieszkańców.

Od lat w Tarnowie prowadzone są szeroko zakrojone działania promocyjne w zakresie edukacji ekologicznej. Znaczna część realizowanych kampanii, akcji, konkursów ma charakter cykliczny, co pozytywnie wpływa na kształtowanie postaw prośrodowiskowych i podnoszenie świadomości społeczności Tarnowa w problematyce ochrony środowiska. Podejmowane wspólnie z innymi podmiotami inicjatywy i działania w zakresie edukacji ekologicznej przynoszą wymierne rezultaty, m.in. związane z efektywniejszym przechwytywaniem odpadów niebezpiecznych (przeterminowanych leków, baterii i akumulatorów) ze zmieszanych odpadów komunalnych czy ograniczaniem spalania odpadów w piecach domowych (efekt współpracy ze Strażą Miejską).

Podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa i kształtowanie jego postaw ekologicznych pozytywnie wpływa na aktualny i przyszły stan zasobów naturalnych środowiska (m.in. różnorodności biologicznej, powietrza, gleby, wody) oraz jego jakość w zakresie gospodarki odpadami, transportu, efektywności energetycznej, adaptacji do zachodzących zmian klimatu. Duża waga przywiązywana jest do inwestycji i przedsięwzięć mających chronić środowisko naturalne. Organizujemy imprezy o tematyce ekologicznej, takie jak: „Sprzątanie Świata”, „Posprzątamy razem Tarnów”. Kontynuowana jest zbiórka i unieszkodliwianie przeterminowanych leków, zużytych baterii, zbiórka butelek plastikowych. Celem realizowanych konkursów i akcji jest pogłębienie świadomości ekologicznej tarnowian i rozwinięcie poczucia współodpowiedzialności za stan środowiska w którym żyjemy. Chcemy pokazać, że los naszej planety zależy od nas samych. Każde ze zrealizowanych zadań rozwija poczucie odpowiedzialności i potrzeby szybkiej reakcji na problemy ekologiczne poprzez pobudzenie odpowiedzialności za podejmowane działania, promowanie pozytywnych postaw w zakresie poszanowania środowiska naturalnego, pogłębianie szacunku i zamiłowania do przyrody. Corocznie na edukację ekologiczną Miasto przeznacza własne środki, które uzupełniane są środkami ze źródeł zewnętrznych, głównie Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, a także Fundusze Europejskie dla Małopolski.

Kampanie edukacyjne zrealizowane w 2025 r.: *Program edukacji ekologicznej „Zmieniamy nawyki na lepsze” – cykl ekologicznych eksperymentów, wycieczek i pogadanek w tarnowskich placówkach oświatowych*” został zrealizowany przy współpracy Urzędu Miasta Tarnowa w następujących placówkach oświatowych z terenu miasta Tarnowa:

Szkoła Podstawowa Integracyjna nr 11 w Tarnowie, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Słoneczny Dom” w Tarnowie, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Pogotowie Opiekuńcze w Tarnowie, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Przyjazny Dom” w Tarnowie, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza im. J. Korczaka w Tarnowie, Szkoła Podstawowa nr 18 w Tarnowie, Przedszkole Publiczne nr 4 w Tarnowie, Przedszkole Publiczne nr 5 w Tarnowie, Przedszkole Publiczne nr 8 w Tarnowie, Przedszkole Publiczne nr 18 w Tarnowie, Przedszkole Publiczne nr 20 w Tarnowie, Przedszkole Publiczne nr 14 w Tarnowie z Oddziałem Integracyjnym w Tarnowie, Przedszkole Publiczne nr 32 w Tarnowie, Przedszkole Publiczne nr 33 w Tarnowie, Zespół Szkół Specjalnych dla Nieśłyszących i Słabo Słyszących w Tarnowie

(specjalna szkoła podstawowa oraz specjalne liceum) Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 6 w Tarnowie (XX Liceum Ogólnokształcące oraz Szkoła Podstawowa nr 25), Zespół Szkół Budowlanych w Tarnowie, Szkoła Podstawowa nr 23 w Tarnowie, Przedszkole Publiczne nr 34 w Tarnowie, Przedszkole Publiczne nr 29 w Tarnowie, Szkoła Podstawowa nr 9 w Tarnowie, Szkoła Podstawowa nr 1 w Tarnowie, Szkoła Podstawowa nr 14 w Tarnowie, Przedszkole Publiczne nr 21 w Tarnowie, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Tarnowie, I Liceum Ogólnokształcące w Tarnowie.

Koszt zadania wyniósł 51852,87 zł, z czego 45399,22 zł pochodziło ze środków z WFOŚiGW.

Cele osiągnięte w ramach działań programowych:

- kształtowanie świadomości ekologicznej w zakresie ochrony przyrody,
- rozpowszechnianie zasad prawidłowego postępowania z odpadami, z naciskiem na propagowanie selektywnego zbierania odpadów,
- informowanie o korzyściach dla środowiska i mieszkańców, związanych z odzyskiem odpadów i ogólnie z prowadzeniem racjonalnej gospodarki odpadami,
- stworzenie poprzez edukację dzieci dogodnych możliwości oddziaływania na ich najbliższych, uświadomienie znaczenia wody dla istnienia życia na Ziemi oraz potrzeby ochrony i poszanowania jej zasobów,
- motywowanie dzieci i młodzieży do pogłębiania wiedzy z zakresu ekologii i ochrony środowiska,
- wzmocnienie proekologicznych postaw najmłodszych mieszkańców Tarnowa,
- kształtowanie mądrego i umiejętnego współżycia człowieka z przyrodą oraz nabywanie przez dzieci opiekuńczego stosunku do świata przyrody,
- poznawanie przyrody poprzez obserwację, badania i eksperymenty.

Zadania, które zostały zrealizowane w ramach programu:

1) Akcja ekologiczna „Zmieniamy nawyki na lepsze”. W ramach zadania rozdaliśmy 371 sadzonek roślin doniczkowych, które trafiły do 16 tarnowskich placówek oświatowych

2) Konkurs zorganizowany na Facebooku

W ramach konkursu każdy mógł opisać swoje codzienne sposoby na bycie eko porady dotyczące pielęgnacji roślin i zieleni. W ramach konkursu trzy wybrane osoby wygrały zestawy składające się z trzech roślin doniczkowych oraz butelki tritanowej. W konkursie udział wzięło 82 osoby, które w ciekawy sposób opisywały swoje codzienne nawyki sprzyjające zieleni w otoczeniu. Post dotarł do 17498 osób.

3) opracowanie, a następnie wykonanie kompleksowych programów edukacyjnych w tarnowskich placówkach oświatowych – szkołach podstawowych i ponadpodstawowych oraz w przedszkolach. W ramach programów umożliwiono uczestnikom:

- ukierunkowane obserwacje i eksperymenty,
- promowanie recyklingu poprzez pokazanie ekologicznych gadżetów wykonanych z surowców wtórnych,
- zabawy pozwalające na rozwijanie własnej inicjatywy,
- zajęcia organizowane przez nauczycielkę z całą grupą lub w małych zespołach,

- udział w akcjach i konkursach organizowanych w przedszkolu,
- udział w konkursach wiedzy przyrodniczej oraz artystycznych, fotograficznych, plastycznych,
- wycieczki edukacyjne oraz spacer w celu poznawania przyrody oraz zagrożeń środowiskowych,
- uroczystości, happeningi i imprezy środowiskowe.

Akcje i konkursy ekologiczne:

- 1) Warsztaty edukacyjne **w placówkach oświatowych dot. bioróżnorodności**. Przeprowadzone zostały w 10 placówkach oświatowych. Tematyka prelekcji obejmowała dziedzinę ochrony środowiska w zakresie zrozumienia istoty różnorodności biologicznej występującej w otaczającym nas świecie, poszukiwań bioróżnorodności (obserwacja, poszukiwanie różnych elementów przyrodniczych z wykorzystaniem kart pracy), motywów ochrony bioróżnorodności oraz uwrażliwienia na piękno otaczającej przyrody i potrzeby jej ochrony dla przyszłych pokoleń. Zadanie sfinansowane ze środków WFOŚiGW w Krakowie. Koszt zadania wyniósł 3000,00 zł.
- 2) Akcja ekologiczna „*Zbiórka leków nieużytecznych*”. Cykliczna akcja, która zapewnia mieszkańcom możliwość bezpiecznego pozbycia się nieużytecznych leków. W 29 aptekach oddano do dyspozycji tarnowian pojemniki, w których można było pozostawić przeterminowane medykamenty. Akcja, którą miasto prowadzi od 2001 r., ma na celu podniesienie świadomości ekologicznej i naukę właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi. Pozostawione w aptekach nieużyteczne już leki zostały zutylizowane w sposób niezagrażający środowisku i zdrowiu mieszkańców. Stanowiło to idealną okazję do zrobienia „remanentów” w domowych apteczkach, wyselekcjonowania niepotrzebnych leków i zanieśienia ich do jednej z aptek przyjmujących nieużyteczne medykamenty. Łącznie mieszkańcy oddali 7 366,5 kg przeterminowanych leków. Koszt zadania: 73 665,00 zł.
- 3) Akcja ekologiczna „*Usuwanie azbestu*” polega na usuwaniu odpadów zawierających azbest z działek należących do osób fizycznych. Akcja usuwania odpadów azbestowych w Tarnowie ma na celu ochronę środowiska i zdrowia ludzi przed szkodliwym oddziaływaniem włókien azbestowych, daje możliwość bezpiecznego pozbycia się przez mieszkańców miasta posiadanych odpadów i elementów azbestowych. W 2025 r. unieszkodliwionych zostało 37,59 Mg odpadów azbestowych. Koszt zadania wyniósł 31 913,46 zł.
- 4) Akcja „*Posprzątajmy razem Tarnów*”, dzięki zaangażowaniu placówek oświatowych, wędkarzy z Tarnowskiego Oddziału Polskiego Związku Wędkarskiego udało się uprzątnąć m.in. teren wokół Kantorii, Piaskówki i Wątku. Łącznie zebrano ponad 0,5 tony odpadów pochodzących z „dzikich” wysypisk odpadów. Koszt zadania wyniósł 12 696,59 zł.

- 5) Akcja „Sprzątanie Świata”. 32 edycja akcji została przeprowadzona w dniach 19-23 września 2025 r. pod hasłem: „W naturę z kulturą”. W sprzątanie zaangażowało się ponad 40 placówek oświatowych a także pracownicy firmy SMURFIT WEST ROCK. Uczestnicy akcji posprzątali m.in. tereny wokół zbiornika wodnego „Kantoria”, osiedla Legionów i Mościce, ulice wokół Parku Piaskówka oraz rejon ul. Chyszowskiej. Urząd Miasta wyposażył uczestników w worki na odpady i rękawice ochronne, zapewnił także odbiór odpadów. Nad bezpieczeństwem przebiegu akcji wzdłuż zbiorników wodnych czuwali wędkarze z Polskiego Związku Wędkarskiego. Koszt zadania wyniósł 16 917,51 zł.
- 6) Konkurs „Zaprośmy ptaki do Tarnowa”. Do konkursu zgłosiło się 25 placówek oświatowych z terenu miasta. Dzieci i młodzież łącznie zbudowały niemal 60 budek lęgowych, które zostały powieszone zarówno na ternach przyszkolnych, jak i w parkach. Budki lęgowe są jedną z najpopularniejszych form pomocy ptakom na terenach miejskich. Korzysta z nich kilkanaście gatunków, głównie dziuplaków (np. szpak, sikory, mazurek, muchołówka żałobna) i półdziuplaków (kopciuszek, muchołówka szara). Koszt zadania wyniósł 7460,00 zł i został pokryty ze środków wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie. Dodatkową nagrodę specjalną ufundował partner konkursu - Pasaż Odkryć w Tarnowie.
- 7) Warsztaty edukacyjne w placówkach oświatowych dot. „miasta-gąbki”. Warsztaty edukacyjne prowadzone były w 10 placówkach oświatowych. Tematyka prelekcji obejmowała dziedzinę ochrony środowiska w zakresie pogłębienia tematu zmian klimatycznych, zrozumienia istoty „miasta-gąbki”, poznania potrzeb „miasta-gąbki”. Koszt zadania wyniósł 2500,00 zł.
- 8) W ramach akcji ekologicznej „Zbieramy zużyte baterie” w Tarnowie **7727 kg** zużytych baterii nie trafiło wraz z innymi odpadami na składowisko. Do akcji włączyło się 47 placówek oświatowych z terenu naszego miasta. Koszt zadania wyniósł 4 900,00 zł.
- 9) Dzięki akcji ekologicznej „Zbiórka opakowań plastikowych” udało się „uratować” **5355 kg** opakowań z tworzyw sztucznych, które trafiły do recyklera w celu ich przetworzenia. Koszt zadania wyniósł 2 8500,00 zł.
- 10) W ramach akcji ekologicznej „Zbieram, segreguję, odzyskuję” udało się zebrać **4245 kg** makulatury. Koszt zadania wyniósł 2 700,00 zł.
- 11) Konkurs fotograficzny „Wakacyjna przyroda”. Do XVI edycji konkursu zgłosiło się 57 uczestników, którzy nadesłali swoje prace o tematyce przyrodniczej i krajobrazowej. Konkurs stanowi doskonałą okazję do poznania ciekawych przyrodniczo miejsc w Tarnowie oraz w najbliższej okolicy, a młodzi obserwatorzy niejednokrotnie mają szansę natrafienia na ciekawe okazy tarnowskiej flory i fauny. Poziom artystyczny oraz pomysłowość zauważalna w nadesłanych pracach sprawiły, że komisja konkursowa miała niemały problem z wyłonieniem najlepszych fotografii. Finalnie przyznano 4 nagrody główne oraz 18 wyróżnień. Koszt zadania wyniósł 7 900,00 zł.

12) *Konkurs na najpiękniejszy ogród i balkon „Zielony Tarnów”*. Do 24 edycji konkursu zgłoszono 34 obiektów (8 w kategorii „Ogród przy budynku jednorodzinnym”, 8 w kategorii „Balkon”, 7 w kategorii „Ogród przy budynku wielorodzinnym” oraz 8 w kategorii „Ogród przy Instytucji”). Głównym celem konkursu jest zachęcenie i zaktywizowanie mieszkańców do upiększania swojego najbliższego otoczenia, a przez to poprawy wizerunku Tarnowa i postrzegania go jako miasta zielonego, zadbanego, w którym warto żyć i gdzie można spędzić przyjemne wolne chwile. Komisja konkursowa dokonała przeglądu i oceny zgłoszonych obiektów, zwracając uwagę na estetykę, czystość, kompozycję roślinną, pracowitość, zmiany w stosunku do lat ubiegłych. Wszystkim uczestnikom konkursu wręczone zostały pamiątkowe dyplomy i drobne upominki a zwycięzcy otrzymali nagrody finansowe oraz rzeczowe zakupione przez Urząd Miasta Tarnowa. Koszt zadania wyniósł 10 710,09 zł.

12. REALIZACJA PROGRAMÓW PROŚRODOWISKOWYCH.

1. Miasto Tarnów w 2025 roku udzielało mieszkańcom dotacji ze środków budżetu Gminy Miasta Tarnowa do likwidacji nieekologicznych źródeł ciepła w gospodarstwach domowych. W związku z udzielonymi dotacjami w roku 2024 zlikwidowano 15 pieców kaflowych i 3 kotły c.o. opalane paliwem stałym (węgiel, drewno). Udzielono dotacji w wysokości 137 825,00 zł.
2. Miasto Tarnów w 2025 roku udzielało mieszkańcom dotacji ze środków budżetu Gminy Miasta Tarnowa do zakupu i montażu mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii. Podpisano 5 umów z beneficjentami na dofinansowanie zakupu ogniw fotowoltaicznych o łącznej mocy PV 20,9 kW. Udzielono dotacji w wysokości 38 800,00 zł.
3. Miasto Tarnów w 2025 roku udzielało mieszkańcom dotacji ze środków budżetu Gminy Miasta Tarnowa na dofinansowanie kosztów inwestycji mającej na celu gromadzenie wód opadowych i roztopowych zgodnie z przyjętą uchwałą nr XXXV/322/2020 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 30 lipca 2020 r., zmienionej uchwałą nr XLIX/446/2021 z dnia 27 maja 2021 r. Zawarto i rozliczono 7 umów z beneficjentami. W ramach dofinansowania, posadowiono 4 zbiorniki naziemne oraz 4 zbiorniki podziemne gromadzące wody opadowe i roztopowe na 7 nieruchomościach w Tarnowie. Udzielono dotacji w wysokości 18 000,00 zł.
4. Miasto Tarnów w 2025 roku kontynuowało obsługę programu priorytetowego „Czyste powietrze” w ramach porozumienia z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie. Gminny punkt konsultacyjny – informacyjny znajduje się w budynku UMT przy ul. Nowej 4. „Czyste powietrze” to kompleksowy program rządowy, którego celem jest ograniczenie lub całkowite zlikwidowanie emisji zanieczyszczeń (głównie pyłów) oraz gazów cieplarnianych wprowadzonych do atmosfery z domów jednorodzinnych. W ramach programu można skorzystać z dofinansowania do wymiany starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne,

spełniające najwyższe normy, oraz przeprowadzenie niezbędnych prac termomodernizacyjnych budynku (tj. ocieplenie budynku, wymianę stolarki okiennej lub drzwiowej). Dodatkowo można również starać się o dofinansowanie do mikroinstalacji fotowoltaicznej. Program skierowany jest do właścicieli i współwłaścicieli domów jednorodzinnych lub wydzielonych w budynkach jednorodzinnych lokali mieszkalnych z wyodrębnioną księgą wieczystą. Do dnia 31.12.2025 r. na terenie Gminy Miasta Tarnowa złożono 1423 wniosków o dofinansowanie, zrealizowano 572 przedsięwzięcia oraz sumarycznie wypłacono kwotę dotacji dla mieszkańców 19 860 235,78 zł. W 2025 r. przygotowano i przekazano do WFOŚiGW w Krakowie 22 wnioski mieszkańców o dofinansowanie oraz 155 wniosków o rozliczenie inwestycji prośrodowiskowych, udzielono kilka tysięcy konsultacji, zorganizowano 1 otwarte spotkanie dla mieszkańców.

5. Miasto Tarnów od roku 2024 realizuje projekt „Wdrożenie Programu ochrony powietrza w Gminie Miasta Tarnowa” finansowany z Funduszy Europejskich dla Małopolski 2021-2027. Jego celem jest realizacja założeń Programu Ochrony Powietrza dla województwa małopolskiego poprzez utworzenie punktu obsługi mieszkańców oraz zatrudnienie Ekodoradcy. Do zadań Ekodoradcy należy udzielanie pomocy mieszkańcom w wypełnianiu wniosków o dofinansowanie i ich rozliczaniu. Rozwinięciem tych działań jest: koordynowanie realizacji przyjętej strategii ochrony powietrza, aby zapewnić trwałość i efektywność prowadzonych działań; prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych na poziomie lokalnym, aktywizacja środowisk opiniotwórczych oraz bezpośredni przekaz do mieszkańców; świadczenie pomocy osobom dotkniętym ubóstwem energetycznym w uzyskaniu dofinansowania do inwestycji w poprawę efektywności energetycznej oraz poprzez edukację w zakresie oszczędności energii; pozyskiwanie środków zewnętrznych przeznaczonych na ochronę powietrza; mobilizacja mieszkańców do korzystania z dostępnych instrumentów finansowych, umożliwiających wymianę nieefektywnych kotłów grzewczych lub przeprowadzenia termomodernizacji budynku; bezpośrednia pomoc doradcza dla mieszkańców w zakresie wymiany źródła c.o. i c.w.u. oraz modernizacji energetycznej budynku; aktualizacja bazy Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków. Ekodoradca współpracuje z różnymi podmiotami, w tym z mieszkańcami, przedsiębiorcami, grupami opiniotwórczymi (media, organizacje pozarządowe, lekarze, nauczyciele itp.). Na poziomie regionalnym współpracuje z Urzędem Marszałkowskim, organem odpowiedzialnym za wdrażanie Programu ochrony powietrza. Do działań podjętych przez Ekodoradcę w 2025 roku należą:

- udzielanie pomocy mieszkańcom w przygotowaniu wniosków o dofinansowanie, wyborze źródeł ogrzewania, informowanie o przestrzeganiu przepisów uchwał antysmogowych,
- organizacja 8 spotkań z mieszkańcami oraz z lokalnymi liderami,
- organizacja zajęć edukacyjnych w 2 przedszkolach i szkołach,
- organizacja 9 wydarzeń o tematyce ekologicznej (Targi regionalne, Pikniki Rodzinne, Rowerem do szkoły, rozdania w mediach społecznościowych).

W wydarzeniach udział wzięło łącznie około 40 tys. mieszkańców.

6. W 2025 roku Gmina Miasta Tarnowa kontynuowała realizację Projektu LIFE-IP EKOMAŁOPOLSKA „Wdrażanie Regionalnego Planu Działań dla Klimatu i Energii dla województwa małopolskiego” współfinansowanego ze środków programu LIFE Unii Europejskiej oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, którego najważniejsze założenia to promocja OZE, poprawa efektywności energetycznej i działania na rzecz ochrony klimatu, zaś nadrzędnym celem jest pełne wdrożenie Małopolskiego Regionalnego Planu Działań dla Klimatu i Energii, przyjętego przez Zarząd Województwa Małopolskiego. Okres trwania przedsięwzięcia przypada na 10 lat - od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2030 r. Całkowity budżet projektu dla wszystkich partnerów wynosi 16,4 mln EURO (ok. 70 mln zł), przy czym dla Gminy Miasta Tarnowa 60% stanowi finansowanie unijne (142 617 EUR), 35% z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (83 192 EUR), a 5% to wkład własny (11 884 EUR). Najważniejsze działania zrealizowane w ramach Projektu w 2025 roku, to m.in. opracowanie czterech ekspertyz „Analiza zamontowanych instalacji OZE - diagnoza stanu aktualnego na terenie miasta Tarnowa”, „Miejska wyspa ciepła na terenie miasta Tarnowa”, „Inwentaryzacja obszarów szczególnie wrażliwych na MWC pod zalecenia z błękitno-zielonej infrastruktury w Tarnowie”, „Poziom świadomości klimatycznej urzędników i pracowników spółek miejskich w Tarnowie” oraz dokumentu „Plan dla Energii i Klimatu – Miasto Tarnów”. Zorganizowano kampanie edukacyjno-informacyjną „IV Małopolski Dzień dla Klimatu” pod hasłem „Elektroodpady oddajesz – drzewko dostajesz!”, w ramach której przekazano łącznie 1 305 sadzonek drzew, krzewów i kwiatów mieszkańcom Tarnowa za oddanie elektroodpadów (małego, średniego i dużego sprzętu elektronicznego i elektrycznego). Łącznie zebrano 3,3 tony elektroodpadów. Przeprowadzono zajęcia edukacyjne w 11 placówkach oświatowych (szkoły podstawowe i ponadpodstawowe) o tematyce ochrony środowiska i klimatu, m.in. „Eko torba - do jakiej torby i jak rzeczy pakować by planetę uratować”, „Upcykling, czyli twórcze przetwarzanie odpadów”, „Ekologiczna energia - sposobem na ochronę Ziemi”, czy „Perspektywy Klimatyczne - Debata Klimatyczna”. Dodatkowo zorganizowano dwa konkursy o tematyce klimatycznej, „EKO PRZEDSZKOLAKI – PRZYJACIELE KLIMATU” oraz „TARNÓW – MOJE EKO MIASTO”, w których udział wzięło 15 placówek oświatowych. Ponadto przeprowadzono dwa lokalne działania edukacyjno-informacyjne w mediach (kampania w mediach). Tematyka kampanii skupiła się wokół praktycznych codziennych działań, jak oszczędzanie energii i wody, sadzeniu drzew, wyborze ekologicznych środków transportu, czy kupowaniu lokalnych produktów. Druga kampania skupiała się na działaniach inwestycyjnych, które każdy właściciel domu jednorodzinnego może podjąć, by zmniejszyć emisję gazów cieplarnianych, obniżyć rachunki i zadbać o czyste powietrze w mieście, tj. docieplenie domu, wymiana pieca, montaż pompy ciepła, montaż fotowoltaiki, dołączenie do spółdzielni energetycznej. W obu kampaniach przeprowadzono w mediach ekorozdanie, w których kilkanaście osób mogło otrzymać ekologiczne gadżety. W kampaniach wykorzystano lokalne media społecznościowe, tj. Facebook „Mój Tarnów”, Internet – www.tarnow.pl oraz prasę – tygodnik Gazety Tarnowskiej. Organizowano

eko-rozdania na Facebooku, celem których było przekazanie mieszkańcom Tarnowa eko gadżetów, w zamian za podzielenie się wiedzą w zakresie ochrony środowiska i klimatu. Zorganizowano kilka spotkań informacyjnych dotyczących założeń Projektu LIFE-IP EKOMAŁOPOLSKA dla tarnowian, czy pracowników Urzędu Miasta Tarnowa. Współorganizowano kilkanaście wydarzeń dot. ochrony środowiska i klimatu. Do jednych z działań Projektu należała jego promocja poprzez publikację artykułów informacyjnych na stronie internetowej www.tarnow.pl oraz mediach społecznościowych „Facebook – Mój Tarnów” związanych z ochroną klimatu, czy dystrybucja gadżetów ekologicznych podczas spotkań z mieszkańcami, zajęć edukacyjnych placówkach oświatowych, wydarzeń, czy kampanii edukacyjno-informacyjnych.